

Lieksan kaupunki

KOLIN MASTER PLAN

AINUTLAATUINEN KOLI

2007

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	1
1 LÄHTÖKOHDAT KOLIN KEHITTÄMISELLE	2
1.1 Kolin alueen matkailun toimintaympäristö.....	2
1.1.1 Matkailun trendit	2
1.1.2 Matkailustrategiat.....	2
1.1.3 Matkailu Lieksan seudulla ja Pohjois-Karjalassa	3
1.2 Kolin alueen matkailun nykytila	3
1.3 Nykyinen tarjonta.....	3
1.4 Maankäyttö.....	4
1.5 Sijainti ja saavutettavuus	6
2 KOLI 2015 – VISIO JA TAVOITTEET	7
2.1 Visio: Koli 2015.....	7
2.2 Strategiset tavoitteet	8
2.3 Konkreettiset tavoitteet.....	9
3 KONSEPTIT	11
3.1 Perhe- ja pariskunta-Koli	11
3.1.1 Ominaispiirteitä	11
3.1.2 Pääasiakasryhmät.....	11
3.1.3 Perus- ja tukitoiminnot ja niiden kehittämiskeinot.....	12
3.1.4 palvelujen tuottajat ja toimintatapa	14
3.2 Aktiivi- ja hyvinvointi-Koli.....	15
3.2.1 Ominaispiirteitä	15
3.2.2 Pääasiakasryhmät.....	16
3.2.3 Perus- ja tukitoiminnot ja niiden kehittämiskeinot.....	17
3.2.4 Palvelun tuottajat ja tuotantotavat.....	18
3.3 Kulttuuri- ja tapahtuma-Koli	19
3.3.1 Ominaispiirteitä	19
3.3.2 Pääasiakasryhmät.....	20
3.3.3 Perus- ja tukitoiminnot ja niiden kehittämiskeinot.....	20
3.3.4 Palvelun tuottajat ja tuotantotavat.....	21
3.4 Kokous/koulutus/tutkimus-Koli.....	22
3.4.1 Ominaispiirteitä	22
3.4.2 Pääasiakasryhmät.....	23
3.4.3 Perus- ja tukitoiminnot ja niiden kehittämiskeinot.....	23
3.4.4 Palvelujen tuottajat ja tuotantotavat	24
4 TOIMINTOJEN MITOITUS KOLIN ALUEELLA	25
4.1 Majoituskapasiteetti majoitustyypeittäin	25
4.2 Ravintolapalvelut.....	28
4.3 Ohjelmapalvelut	29
4.4 Rinnepalvelut	29
4.5 Kaupan palvelut	30
4.6 Muut toiminnot.....	30

5	INVESTOINTISUUNNITELMA	31
5.1	Suunnitellut palvelut Kolin alueella.....	31
5.2	Tarvittavat investoinnit.....	33
5.3	Infrastruktuuri	34
5.4	Investointien kannattavuusarviot.....	39
6	MUU KEHITTÄMINEN	44
7	MAANKÄYTTÖSUUNNITELMA	46
8	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	49
8.1	Ympäristövaikutukset.....	49
8.2	Taloudelliset vaikutukset	52
9	RAHOITUSSUUNNITELMA	53

Liitteet:

1. Kohderyhmämaiden kokonaismarkkinat ja kasvuodotukset
2. Rahoitusmahdollisuudet
3. Kolin yleispiirteinen maankäyttö
4. Loma-Kolin keskusta-alueen maankäyttövisio
5. Havainnekuvat Loma-Kolin visiosta
6. Loma-Kolin reitistökartta (6a), Reitistötyöryhmän lausunto (6b)
7. Kolin kulttuuri

JOHDANTO

Matkailu Ukko-Kolilla alkoi 1800-luvun lopulla. Kansallisromantiikan aikakaudella vuosisadan vaihteessa Kolin maisemista inspiraatiota hakivat tunnetut kirjailijat, kuvataiteilijat ja säveltäjät (liite 7). Koli matkailunähtävyytenä tuli myös yleiseen tietoon ja Ukko-Kolille rakennettiin ensimmäinen matkailumaja vuonna 1896 Suomen Matkailuyhdistyksen toimesta.

Sittemmin Kolin matkailun kannalta merkkipaaluja ovat olleet mm. Joensuun ja Kolin välinen autoliikenneyhteys (1922), talvimatkailun käynnistyminen (1935) ja syöksylaskurinteiden valmistuminen (1938), hotellin valmistuminen Ukko-Kolille (1967) ja Kolin kansallispuiston perustaminen (1990).

2000-luvulla Kolin alue on kehittynyt voimakkaasti uusien investointien ja palvelujen myötä. Merkittäviä palvelutarjontaa parantavia investointeja ovat olleet mm. Luontokeskus Ukon perustaminen (2000), Ukko-Kolin vuokraamon ja Loma-Kolin Snowparkin rakentaminen (2003) sekä Kolin palvelusatama (2004). Kokonaisinvestoinnit Kolin alueelle vuosina 2000 – 2005 ovat olleet 28,7 miljoonaa euroa.

Viime vuosina matkailukeskusten kehittämistä Suomessa ovat ohjanneet enenevässä määrin alueiden Master Planit, kokonaisvaltaiset kehittämissuunnitelmat. Myös Kolilla tarve yhteisille kehittämisnäkemyksille ja -tavoitteille on nähty tärkeäksi matkailukasvun vauhdittamiseksi. Vuonna 2005 valmistui Koli Visio – strateginen suunnitelma Kolin alueen kehittämisestä¹ ja reilua vuotta myöhemmin aloitettiin Kolin Master Planin laadinta.

Kolin Master Planin tehtävänä on laatia Kolin alueelle kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma, jolla voidaan ohjata Kolin Visio matkailustrategian mukaisesti kehittämistoimintaa. Muita tehtäviä ovat alueen kehittämisen tavoitteiden konkretisoiminen ja reunaehtojen määrittäminen siten, että alueen toimijat sitoutuvat yhteiseen päämäärään. Master Planilla voidaan ohjata kaavoitustyötä, ym. sekä uusinvestointeja, mutta se ole oikeusvaikutteinen kaava.

Toiminnallisen kehittämisen painopistealue on Loma-Kolin ja Kolin kylän välisellä alueella. Kehittämisen vaikutukset heijastuvat tosin laajemmalle kuntaan ja Pohjois-Karjalaan. Toiminnallinen suunnittelu perustuu pääosin laadittuun Kolin Visio – raporttiin.

Työn laatimista on ohjannut tilaajan nimeämä ohjausryhmä seuraavassa kokoonpanossa:

Esko Lehto, Lieksan kaupunki, (pj)
Seija Varis, Pohjois-Karjalan T&E-keskus, (jäsen)
Jan- Erik Hagfors, Tuomo Pesonen, Hotelli Koli Oy, (jäsen)
Jukka Suninen, Kolikeskus Oy, (jäsen)
Lasse Loven, Metla, (jäsen)
Heikki Savolainen, K E matkailupalvelu Oy, (jäsen)
Paavo Heinonen, Set Engineering Oy / Zander Port Oy
Sauli Hyttinen, Lieksan kaupunki (yhteyshenkilö)
Heikki Hamunen, Kolin matkailuyhdistys ry (asiantuntija)

Master Planin laadinnasta on vastannut Suunnittelukeskus Oy.

---

¹ Halonen & Karjalainen Oy.

1 LÄHTÖKOHDAT KOLIN KEHITTÄMISELLE

1.1 Kolin alueen matkailun toimintaympäristö

1.1.1 Matkailun trendit

Matkailu on edelleen yksi maailman nopeimmin kasvavista teollisuudenaloista. Eri syistä johtuvista notkahduksista huolimatta kasvu jatkuu. Luonnon ympäristön muuttumiseen, poliittisiin tekijöihin, demografiseen ja taloudelliseen kehitykseen sekä kulttuurinmuutoksiin perustuvat 'megatrendit' vaikuttavat matkailupalveluiden kysynnän määrään ja laatuun.

Asiakkaat ovat yhä ympäristötietoisempia ja luonto sekä kulttuuri ovat resursseja, joita tulee hyödyntää vastuullisesti. Poliittisten tekijöiden osalta yksilötasolla turvattomuuden tunne lisääntyy terroritekojen ja luonnonkatastrofien vuoksi. Matkailumaan ja -alueen imagon muodostumisessa turvallisuus ja terveyteen liittyvät seikat korostuvat.

Iäkkäiden henkilöiden osuus väestöstä kasvaa. Tämä väestönosa on taloudellisesti hyvin toimeentulevaa ja heillä on vapaa-aikaa. Työelämässä aktiivisen, taloudellisesti hyvin toimeentulevan väestönosan vapaa-aika taas vähenee ja se jakautuu usein lyhyihin jaksoihin vuodessa. Asiakasryhmiä yhä enemmän ja erilaisia, matkailukysyntä sirpaloituu ja painopiste peruspalveluista yksilöllisiin elämyksiin. Matka ei ole 'once in a lifetime', vaan elämäntapa: useita lyhytlomia vuodessa. Samalla matkantekoprosessi nopeutuu.

Uusia, erilaisia palveluita haettaessa kohdeuskollisuus vähenee. Internetin käyttö yleistyy ja monipuolistuu ja sen osuus markkinoinnin ja myynnin kanavana kasvaa. Internetin myötä myös asiakkaiden hinta-laatu-tietoisuus kasvaa.

Kokousmatkailun lisääntyessä tarve hyvätasoisille kokoustiloiille yhdistettynä luontoaktiiviteetteihin ja muihin palveluihin kasvaa. Oma auto kulkuvälineenä edelleen tärkein, mutta kohteen pitää olla saavutettavissa myös julkisilla kulkuneuvoilla.

1.1.2 Matkailustrategiat

Kolin matkailun kehittämiseen vaikuttavat valtakunnalliset ja alueelliset kehittämisstrategiat. Suomen matkailustrategian mukaan julkista rahoitusta ohjataan kehitymis- ja kannattavuusnäkömiin kannalta suotuisiin matkailukohteisiin ja -keskuksiin.

Pohjois-Karjalan matkailustrategiassa maakuntatasolla Koli on katsottu Pohjois-Karjalassa ainoaksi kansainväliseksi ja kansallisesti tärkeäksi matkailukeskukseksi, josta pääosa kasvusta on odotettavissa. Seutukuntaکوhtaisessa kehittämisessä Kolin alueen tärkeimmät kehitettävät asiat ja kärkituotteet tuoteryhmittäin ovat:

- *Maaseutumatkailu:* Korkeatasoiset mökit, Vuonislahti kylämatkailualueena
- *Kiertomatkailu:* Ruokaperinne, kulttuuri ja taide
- *Luontomatkailu:* Kansallispuisto, Maailman perintökohde, Pielinen
- *Kulttuurimatkailu:* Kolin kulttuurivuosi -vaihtuvat teemat

- *Elämysmatkailu:* Pielinen
- *Tapahtumamatkailu:* Ahmahiihto, Maisemahiihto, Erämessut, Kolin Juhanus
- *Kokous-, kongressi- ja incentivematkailu:* Kansainväliset tilaisuudet
- *Hyvinvointimatkailu:* Hyvän Olon Koli Klubi

1.1.3 Matkailu Lieksan seudulla ja Pohjois-Karjalassa²

Lieksan seudulla kertyi rekisteröityjä yöpymisiä vuonna 2006 yhteensä noin 89 500, mikä on vajaa 20 % koko Pohjois-Karjalassa rekisteröidyistä yöpymisistä.

Suomalaisten osuus Lieksan seudulla vuonna 2006 yöpyneistä oli noin 86 %. Ulkomaalaisista suurimmat ryhmät olivat venäläisiä, saksalaisia ja sveitsiläisiä. Edellisvuoteen verrattuna ulkomaalaisten osuus väheni pari prosenttia, vaikkakin kokonaisuudessaan yöpymiset kasvoivat Lieksan seudulla noin 8 %. Vuodesta 2001 vuoteen 2006 yöpymisten määrä on pysynyt ennallaan, vaikka vuositasolla vaihtelut ovat olleet varsin suuria.

Matkailu Lieksan alueella on kesäpainotteista. Noin 70 % yöpymisvuorokausista kertyy touko-lokakuussa.

Lieksan seudulla matkailu on pääasiassa vapaa-ajan matkailua. Yöpymisen keskihinta on edullinen ja majoitusliikkeiden huonekäyttöaste selvästi sekä Pohjois-Karjalan että koko maan keskiarvoa matalampi:

	Lieksan seutu	Pohjois-Karjala	Koko maa
Yöpymisen keskihinta, €	27,50 €	37,22 €	45,37 €
Huonekäyttöaste, %	32,9 %	40,5 %	48,6 %
Majoitusmyynnin arvo, €	2,5 M€	17,5 M€	827,3 M€

1.2 Kolin alueen matkailun nykytila

1.3 Nykyinen tarjonta

Kolin alueen matkailupalvelut jakautuvat Ukko-Kolin, Loma-Kolin, Kolin kylän, Kolinportin ja Vuonilahden alueille. Kolin keskeinen matkailupalvelutarjonta koostuu majoitus- ja ravintolapalveluista, ohjelma- ja rinnepalveluista, reitistöistä sekä erilaisista urheilu-, kulttuuri- ja teematapahtumista. Vaikka alueelta löytyy esim. erityyppistä majoitusta hotellimajoituksesta ja korkeatasoisesta mökkimajoituksesta caravan-alueisiin, on palvelujen kapasiteetti ja osittain myös laatu vielä riittämätön ympärivuotisen kriittisen massan syntymiseen. Myös palvelujen hajanaisuus esimerkiksi ohjelmapalveluiden osalta heikentää niiden saavutettavuutta.

² Tilastokeskuksen matkailutilastot 2001 – 2006.

Alueen luontoarvot ja kulttuuriperintö, olemassa olevat palvelut ja tapahtumaosaaminen, alueen merkittävät toimijat ja maantieteellinen sijainti muodostavat kuitenkin erinomaiset lähtökohdat Kolin kehittymiseksi yhdeksi Suomen vetovoimaisimmista matkailukeskittymistä.

1.4 Maankäyttö

Maakuntakaava

Hyväksytyssä maakuntakaavassa Loma-Kolin sekä Loma-Kolin ja Purnulahden välinen alue on osoitettu matkailutoimintojen alueeksi. Maakuntakaavassa on huomioitu muutoinkin Kolin alueelle sijoittuvat matkailuun liittyvät toiminnon. Kaavassa on osoitettu reitistöt, satama sekä Ukko-Kolin hotelli. Kaavassa on osoitettu myös Kolin kansallispuiston, luonnonsuojelualueet sekä maisema-alue.

Yleiskaava

Loma-Kolin osayleiskaava on vahvistettu 1992 Pohjois-Karjalan lääninhallituksessa. Yleiskaavalla on ohjattu Käränkälammen etelärannan ja Häkinlahden sekä Käränkävään ja Pielisen välisen alueen maankäyttöä. Yleiskaavassa alueelle on osoitettu pääsääntöisesti matkailutoimintaa ja loma-asutusta palvelevia alueita.

Kolin keskusta-alueen osayleiskaava on vahvistettu samanaikaisesti Loma-Kolin osayleiskaavan kanssa. Yleiskaava ohjaa Purnuniemen sekä Kolin kylän maankäyttöä. Yleiskaavassa alueelle on ohjattu palveluita, asutusta, loma-asutusta sekä matkailupalveluita. Kolin keskusta-alueen yleiskaava on suurelta osin vanhentunut mm. kansallispuiston laajennuttua.

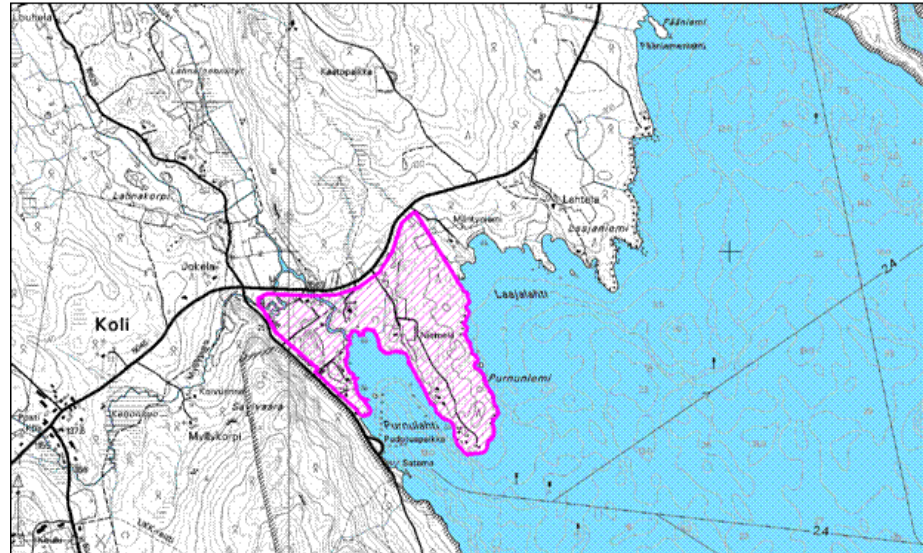
Ranta-asemakaava

Loma-Kolin ydin alueelle ja sen välittömään läheisyyteen on laadittu 7 erillistä ranta-asemakaavaa. Purnuniemeen ja Purnulahden alueelle on laadittu yksi ranta-asemakaava. Lieksan kaupungin alueella Pielisen länsipuolella on lisäksi 10 muuta ranta-asemakaavaa. Matkailualueita koskeissa kaavoissa on loma-asunnon rakennuspaikkoja yhteensä noin 200 kpl. Matkailupalveluiden alueen rakennuspaikkoja kaavoissa on yhteensä noin 50 kpl. Lisäksi Kolin alueen läheisyydessä on 10 muuta ranta-asemakaavaa, joissa on lomarakennuspaikkoja 157 kpl.

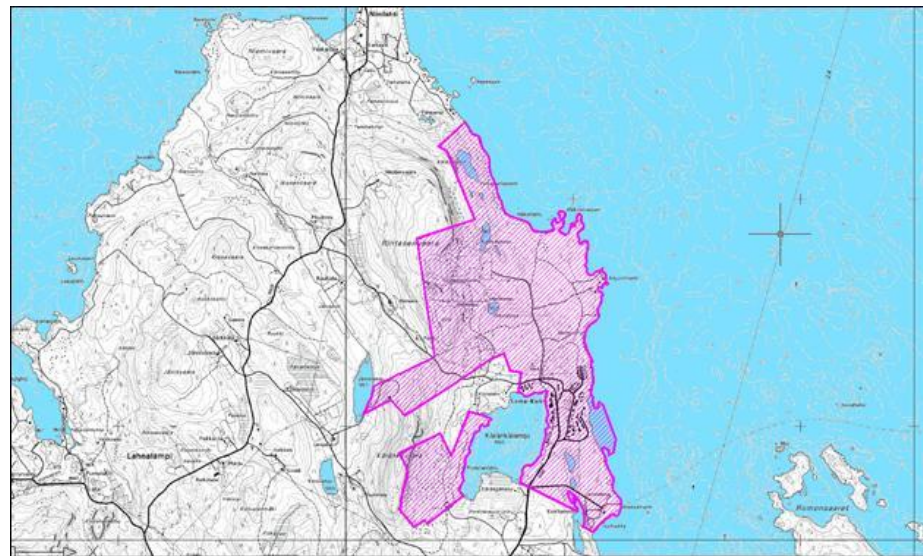
Ranta-asemakaavat ovat toteuttamisasteeltaan hyvin erilaisia. Kolikeskuksen lähialue sekä osa kauempana olevista kaavoista ovat parhaiten toteutuneet.

Alueella on paljon käyttämätöntä rakennusoikeutta jäljellä.

Ranta-asemakaava-alueet ilmenevät seuraavista kuvista.

Kuva: Ranta-asemakaava-alue 1

Kuva: Ranta-asemakaava-alue 2

Yhdyskuntarakenne

Kolin matkailualue on jakaantunut Ukko-Kolin, Kolin kylän ja Loma-Kolin alueisiin. Kolin kansallispuisto ja Natura-alue vaikuttavat hyvin merkittävästi alueen maankäyttöön sekä rakentamiseen.

Kolin kylän alueelle sijoittuvat hallinnolliset ja kaupalliset palvelut sekä pysyvä asutus. Kylän ympärillä on myös loma-asutusta lähinnä kansallispuiston länsipuolella sekä Purnunlahden/ -niemen alueella. Kolin laella on Hotelli Ukko-Kolin. Kansallispuiston johdosta alueelle ei voida rakentaa lisää.

Loma-Kolin alue on rakentunut Koliokeskuksen ja laskettelurinteiden sekä leirintäalueen läheisyyteen noin 6-7 km pohjoiseen Kolin kylältä. Valtaosa alueen lomamökeistä sijoittuu Loma-Kolin alueelle. Alue on rakentunut alueittain hiukan hajanaiseksi.

Purnulahdessa on Kolin satama ja veneilyyn liittyvät palvelut. Alueelle on rakentumassa loma-asuntoja sekä niitä palvelevaa toimintaa; kylpylä, kauppa ja huoltamo.

Käytettyjä uimaranta-alueita on Isohiekka, Häkinlahti ja Käränkälammen pohjoispää. Isohiekan alueella toimii myös leirintäalue.

Maanomistus

Alueen maanomistus on melko hajanaista. Alueella on Lieksan kaupungin sekä alueella toimivien yrittäjien sekä Lieksan srk:n omistuksessa olevia maa-alueita yksittäisten/yksityisten maanomistajien lisäksi. Maanomistusolojen hajanaisuus on haitannut sekä lisäksi hajauttanut alueen kehitystä.

Loma-Kolin ydinalueen maanomistuksessa on tapahtunut muutoksia kuluvan vuoden aikana.

1.5 Sijainti ja saavutettavuus

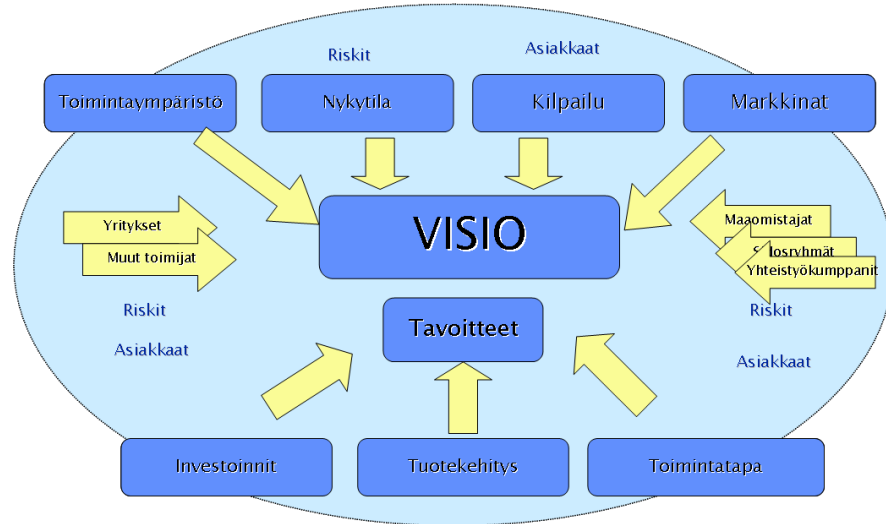
Koli on valtatie 6 varressa, noin 70 km Joensuusta. Pääkaupunkiseudulta Koolille ajaa noin kuudessa tunnissa ja junalla Joensuuhun parhaimmillaan reilussa neljässä tunnissa. Lentoja Helsingistä Joensuuhun on 4-5 päivittäin.

Kolin saavutettavuutta Pielisen itäpuolelta parantaa Koli-Vuonislahti lauttahanke

2 KOLI 2015 – VISIO JA TAVOITTEET

Vision on tulevaisuuden kuva ja pitkäaikainen päämäärä, joka kuvaa sen mitä haluamme olla tulevaisuudessa. Visio auttaa keskittämään huomion kaikkein oleellisimpaan toimintaan. Visioon vaikuttavat toimintaympäristö ja sen muutokset, toiminnan nykytila sekä kilpailu- ja markkinatilanteen kehitys. On erittäin tärkeää, että alueen kaikki toimijat (kaupunki, maanomistajat, asukkaat ja yritykset) ovat sitoutuneita yhteiseen visioon.

Asetetut tavoitteet ovat askelmerkkejä kohti visiota. Tavoitteiden avulla visiota pystytään konkretisoimaan ja sen saavuttamista mittaamaan.

2.1 Visio: Koli 2015

Kolin kansallispuiston ja Suomen kansallismaiseman ansiosta

Matkailukeskus Koli

tunnetaan Suomessa ja kansainvälisesti ainutlaatuisena ja monipuolisena luontomatkailukohteena, johon yhdistetään termit:

Luonto, laatu, kulttuuri, kestävä kehitys

Kolin kasvu on ollut hallittua ja tasapainoista. Kehityksessä on huomioitu niin ympäristön kuin Kolin kylän asukkaiden tarpeet.

Alue muodostuu profiililtaan erilaisista vyöhykkeistä matkailun ekologiseksi näyteikkunaksi kehittyneestä kansallispuiston ja Ukko Kolin alueesta sekä Loma-Kolin ja Kolin kylän palvelukeskuksista

2.2 Strategiset tavoitteet

Kestävän kehitys huomioidaan kaikessa kehityksessä.

Ekologinen näkökulma huomioidaan uusien toimintojen, investointien ja reitistöjen suunnittelussa ja mitoituksessa. Rakentaminen keskitetään tiiviille alueelle. Sosiaalinen näkökulma huomioi Kolin kylän asukkaiden tavoitteet ja reunaehdot kehittämiseksi. Lisäksi Koli on houkutteleva ja vetovoimainen työpaikka matkailualan ammattilaisille. Alueella on riittävästi asuntoja työntekijöiden tarpeisiin. Taloudellisesta näkökulmasta Koli tarjoaa toimeentuloa ja lisäänsiomahtoisuuksia paikalliselle väestölle. Koli houkuttelee myös ulkopuolisia investointeja sekä tarjoaa vahvan perustan ympärivuotiselle kannattavalle liiketoiminnalle.

Omaleimaisuus ja monipuolisuus korostuvat Kolin tarjonnassa.

Monipuolinen kulttuuritarjonta Kolin vetovoimatekijänä tuo alueelle matkailupalveluja käyttäviä asiakkaita ympäri vuoden. Valitut kohderyhmät mieltävät Kolin alueen tärkeän roolin suomalaisuuden ja suomalaisen kulttuurin historiassa. Omaleimaisuus ilmenee mm. hiljaisuutena, mystiikkana, rajanläheisyytenä.

Alueen palvelutarjonta on monipuolistunut ja mahdollistaa ympärivuotisen liiketoiminnan. Kolin uusi brändi on tunnettu ja hyväksytty valituissa kohderyhmissä. Kolin brändin alla tuotettavat ja myytävät tuotteet ja palvelut perustuvat erilaisten luontoelämysten tuottamiseen kaikkina vuodenaikoina.

Luonto on alueen merkittävin vetovoimatekijä.

Kolin kilpailutekijät ja muista matkailukeskuksista erilaistavat tekijät ovat kansallispuisto sekä Suomen kansallismaisema, jotka toimivat myös vetovoimatekijöinä sekä kotimaisten että ulkomaalaisten matkailijoiden keskuudessa. Kolin imagon kannalta keskeinen ainutlaatuinen ympäristö säilyy vetovoimaisena tulevaisuudessakin. Koli liitetään Unescon maailmaperintöluetteloon

Investointeja lisätään Loma-Kolin ja Kolin kylän alueille.

Alueen kehittämisessä on tehty valintoja siten, että uusinvestoinnit keskittyvät Loma-Kolin ja Kolin kylän alueelle, jolloin toiminnallinen etäisyys pienenee niiden välillä. Kansallispuiston ja Ukko-Kolin rooli ja imago matkailun ekologiseksi näyteikkunana vahvistuu entisestäänkin

Kolin vetovoima uusien operaattoreiden ja investoijien näkökulmasta on vahva.

Kolin asema kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeiden matkailukeskusten joukossa vahvistuu, joka tarkoittaa³:

- Koli on tunnettu brändi kotimaassa, tavoitteena on kärkipaikka Suomen kansainvälisten matkailukeskusten joukossa
- Kokonaisvaltainen kehittämisohjelma – Master Plan – on laadittu kehitystyön pohjaksi
- Kriittinen massa on saavutettu majoituskapasiteetin ja palvelujen tarjonnassa
- Koli on hyvin saavutettavissa eri liikennemuotoja käyttäen
- Systemaattinen laadunparannusjärjestelmä on käytössä (sis. riskienhallinta, ympäristö, turvallisuus)
- Koli toimii ympärivuotisesti
- Koli tarjoaa työntekijöille ja heidän perheilleen elämisen perusedellytykset ja palvelut
- Kolilla ja lähiseudulla on toimiva ja aktiivinen yhteistyöverkosto (kehittäminen, markkinointi, myynti)
- Koli omaa kykyä ottaa vastaan kansainvälisiä asiakkaita ja kansainvälistyminen on käynnissä
- Koli on verkottunut omalla vaikutusalueellaan sijaitsevien yritysten ja muiden matkailukeskusten kanssa mm. yhteistyön tiivistäminen kansainvälisessä toiminnassa
- Kolilla on varauduttu ilmaston muutokseen
- Julkisen ja yksityisen sektorin panostukset tulee kohdistaa erityisesti infrastruktuurin ja alueen kokonaisvetovoiman kasvun kehittämiseen

2.3 Konkreettiset tavoitteet

Konkreettiset tavoitteet liittyvät tarjonnan kapasiteettiin, kysyntään, tunnettuuteen sekä laatuun.

Kapasiteetti

- Kolin vuodepaikkamäärä vuonna 2015 on 5 000 kpl, joista 4 000 vuodepaikkaa on kaupallisessa välityksessä hotelleissa, mökeissä ja muissa majoitusliikkeissä.
- Kolin alueen ravintoloiden asiakaspaikat lisääntyvät noin 665 paikasta noin 2000 paikkaan.

Kysyntä

- Majoituksen huonekäyttöaste seudulla kasvaa noin 30 %:sta 50 %:iin (sis. kaiken kaupallisen majoituksen)
  - o Rekisteröidyt yöpymiset:
  - o Nyt 60 000 /kesäkausi v. 2015 200 000 / kesäkausi
  - o Nyt 27 000 / talvikausi v. 2015 290 000 / talvikausi
- Kolin alueen matkailijoiden rahankäyttö on noin 30 miljoonaa euroa.

Tunnettuus

- Koli on Suomen viiden tunnetuimman matkailukeskuksen joukossa
- Kolin imagoon yhdistetään sanat: luonto, laatu, kestävä kehitys ja kulttuuri

³ KTM: Suomen matkailustrategia vuoteen 2020 & toimenpideohjelma vuosille 2007–2013, 2006

Laatu

- Koli liitetään Unescon maailmaperintöluetteloon
- Asiakkaiden kokema laatu (asteikolla 1-5) on yli 4 tai (asteikolla 4-10) yli 8,5.
- Alueelle on laadittu maiseman ja ympäristönhoito-ohjeisto ja yrityksillä on käytössä laatujärjestelmä
- Jäsenyyskriteeritön täyttävistä yrityksistä 100 % on Kolin Matkailuyhdistys Ry:n jäseniä.

3 KONSEPTIT⁴

3.1 Perhe- ja pariskunta-Koli

3.1.1 Ominaispiirteitä

Perhematkailijaksi luokitellaan henkilö, joka matkustaa seuranaan alle 15-vuotias lapsi (Tilastokeskus). Suosittujen perhematkailukohteiden ominaispiirteitä ovat läheisyys ja ympärivuotisuus (koulujen loma-ajat) sekä turvallisuus. Kohteen tulee tyydyttää eri-ikäisiä lapsia ja heidän vanhempiaan, joten kohdealueelta edellytetään monipuolisuutta. Kun tällainen kohde löytyy, perhematkailijat ovat sille uskollisia.

Vuonna 2005 yli puolet suomalaisiin lapsiperheisiin kuuluvista teki ainakin yhden matkan, jossa maksullinen majoitus⁵. Perhematkailun kasvupotentiaali Suomessa liittyy ulkomaiseen kysyntään, mikä on kasvanut viime vuosina muun matkailun kasvun lomassa. Suomen lähialueilta Suomeen saapuneista noin 18 % oli lapsiperheitä v. 2004. Venäläisten lapsiperheiden määrä on lähes kolminkertaistunut vuodesta 2001 vuoteen 2004 mennessä. Kasvua niin venäläisten kuin muiden lähialueiden maiden osalta on tapahtunut etenkin talven osalta (joulukuusi ja uusia vuosi). Huomattavaa on myös britannialaisten perhematkailijoiden määrän kaksinkertaistuminen 2000-luvun alkupuolella (joulukuusi Lapissa).

Venäläisperheiden suosituimmat lomatyypit kesäisin ovat mökkiloma, merireisit sekä kierto- ja kulttuurimatkat. Venäläismatkailulle ominaista on ympärivuotisuus. Matkakohteen valintaan vaikuttavat eniten vierailu kulttuurikohteissa ja – tapahtumissa, majoituspalvelun laatu, hyvä valikoima erilaisia urheilu- ja vapaa-ajan aktiviteetteja ja mahdollisuus saada palvelua omalla kielellä.⁶

3.1.2 Pääasiakasryhmät

Lapsiperheet (1-3+2) ja pariskunnat saapuvat Koliin pääasiassa:

- Suomesta
- Venäjältä, etenkin Pietarin ja Petroskoin alueelta
- Sveitsistä
- Espanjasta
- Italiasta
- Hollannista
- Englannista (talven charter-matkat)

Kyseisten maiden merkitys on kasvanut viime vuosina Lieksan seudun matkailussa. Esitetyt maat ovat myös MEK:n markkinointitoimenpiteiden kohdemaita ja niiden kysyntänäkökulmat ovat hyvät:^{7 8 9}

⁴ Kohderyhmämaiden kokonaismarkkinat ja kasvuodotukset Liitteessä 1.

⁵ Suomalaisen matkailun 2005.

⁶ MEK: Family Finland –tutkimus 2003.

⁷ MEK: Suomen matkailun vientibarometri, kesä 2006.

⁸ MEK: Suomen matkailun vientibarometri, talvi 2006/2007.

⁹ MMM 02/2006. MEK:n mukana markkinoilla.

(<http://217.152.229.20/ascencomms/PageGen.aspx?0abcd8c8765dfb69cfe5796057de4910> 29.1.2007)

Lähiaikojen näkymistä kesäbarometrin 2006 tulokset viittaavat kesäkaudella etenkin Venäjän ja Italian markkinoiden kasvuun.

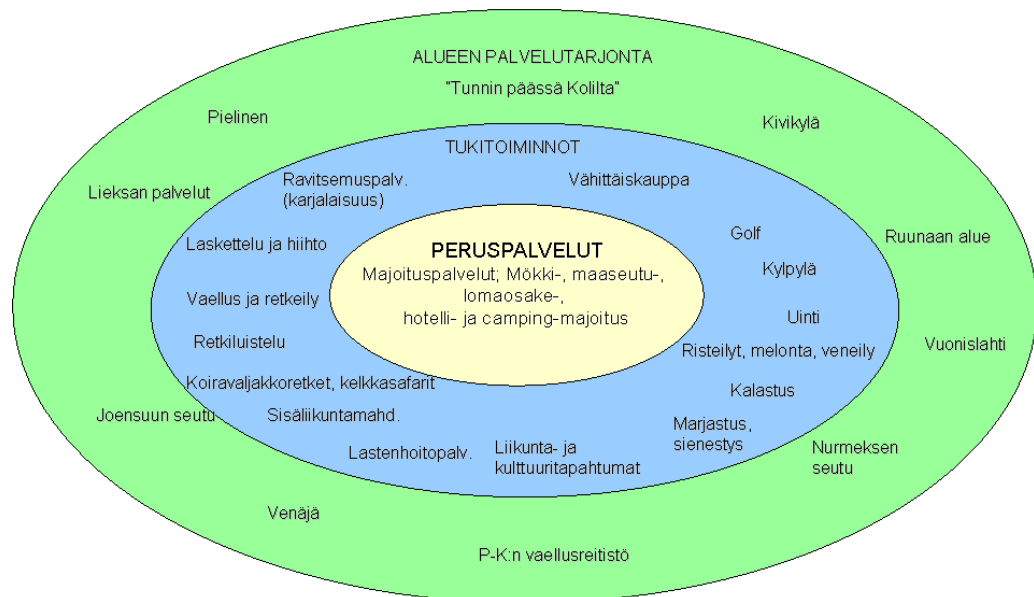
Kesäkaudella Pohjois-Karjalassa kasvua on odotettavissa myös Sveitsin markkinoilla. Esimerkiksi kesällä 2007 charter-lentoja tehdään Zürichistä Kuopion sijaan Joensuuhun. Myös entistä paremmat laivayhteydet Saksasta Suomeen vaikuttanevat positiivisesti niin Sveitsin kuin Saksan markkinoiden kehitykseen.

Talvibarometrin 2006/2007 mukaan positiivisimmat odotukset talvikauden osalta ovat Venäjällä ja Iso-Britanniassa.

Talven kasvutuotteita ovat erilaiset seikkailuaktiviteetit kuten moottorikelkka-, husky- tai porosafarit sekä joulun ja uuden vuoden aika. Seikkailutuotteet myyvät erityisesti Iso-Britanniassa. Joulun aika käy kaupaksi Britannian ohella myös Venäjällä ja Ranskassa. (Talvibarometri)

Myös Alankomaiden osalta usko kasvuun on niin kesä- kuin talvikaudella vahva. Kesälle 2007 kasvava joukko matkanjärjestäjiä on ottanut takuukiintiöitä lennoille Suomeen. Kasvun odotetaan jatkuvan myös talvikaudella 2007/2008. Koli on uutena matkanjärjestäjien kohteena mukana Vuokatin, Tahkon ja Himoksen ohella. Espanjalaisten kysynnän odotetaan kasvavan paranevien lentoyhteyksien myötä.

3.1.3 Perus- ja tukitoiminnot ja niiden kehittämiskeinot

Perhe- ja pariskuntamatkailun lisäämiseksi Kolilla tarvitaan monipuolisten palvelujen kehittämistä ja lisäämistä.

Majoituspalvelut

Vuodepaikkojen lisäystä tarvitaan monipuolisesti niin mökki-, hotelli-, huoneistohotelli- ja caravanmajoituksen osalta. Yleisesti pulaa on etenkin korkeatasoisista vuokramökeistä, mutta monipuolisesti tarjolla tulee olla hintalaatusuhteeltaan erilaisia vaihtoehtoja. Huoneistohotellityyppinen majoitusvaihtoehto on myös suosittua perheiden keskuudessa. Asuntoautojen ja -vaunujen rekisteröinnit ovat kasvussa. Noin puolet caravan-matkailijoista arvioidaan olevan perheitä.¹⁰

Viikko-osakkeiden omistukseen perustuva lomailu on tällä hetkellä nopeimmin kasvava matkailun muoto ja viikko-osakkeiden kysynnän arvioidaan koko ajan lisääntyvän niin suomalaisten kuin esim. venäläisten keskuudessa.¹¹ Tyypillistä lomaosakebisnekselle on sen sijoittuminen ympärivuotisiin lomakohteisiin, osakkeiden korkea laatutaso sekä mahdollisuus lomakohteen vaihtoon. Viikko-osakejärjestelmässä omistaja saa oikeuden käyttää mökkiä tai huoneistoa yhtiöjärjestyksessä säädetyn viikkomäärän vuosittain. Myös muita vastaavan tyyppisiä lomaosaketoinnin muotoja on käytössä. Esim. Tahko SpaSuitesissa sovelletaan Ranskasta tuotua easyback-mallia, jonka mukaan kohteen omistaja voi käyttää huoneistoa 8 viikkoa ja loput ajasta se on vuokrattavana. Vuokratuloilla katetaan huoneiston ylläpidosta ja siivouksesta aiheutuvat kustannukset.

Uudet hotelli- ja ravintolatoiminnot sijoittuvat Loma-Kolille suunniteltavan saunamaailmaa korostavan kylpylän ja monitoimitilojen yhteyteen. Kolin visiossa tästä on käytetty nimeä Koli-klubi.

Majoituskapasiteetin voimakas kasvu tuo mukana lisääntyviä palvelutarpeita kiinteistöjen ylläpitoon ja huoltoon liittyen (kylätalkkarit, siivouspalvelut).

Aktiviteetit ja muut palvelut

Mökeissä, huoneistohotelleissa tai caravan-alueilla yöpyville keskeisessä osassa ovat vähittäiskaupan palvelut. Suomalaisten matkailijoiden rahankäyttökaupan palveluihin, etenkin päivittäistavaraliikkeisiin, on lisääntymässä.¹²

Monipuolisen tekemisen ja kokemuksen lisäämiseksi Kolilla kehitetään luontoon ja kulttuuriin perustuvaa ohjelmaa lapsiperheiden tarpeisiin. Ohjelmatarjonnan tavoitettavuutta voidaan parantaa esim. viikko-ohjelmien avulla, joissa esitetään selkeästi soveltuva kohderyhmä ikä- ja osaamisvaatimuksineen. Viikko-ohjelmat voivat sisältää esim.

- opastettuja luonto- ja historiaretkiä/-seikkailuja teemoitetuilla luontoreiteillä
- ohjattuja käsityöpajoja etenkin lapsille, mutta myös aikuisille
- Pielisen hyödyntäminen; teemariesteilyjä, ohjattuja veneily-, melonta-, vesijetti- ja kalastusretkiä, Koli-Vuonislahti lauttayhteys
- vaellusratsastusta, erilaisia safareita
- hiihtokoulut, myös murtomaahiihtoon.
- lastenhoitopalveluja

¹⁰ SF Caravan. Toimintakertomus 2005.

¹¹ www.suomentimeshires.fi 29.1.2007

¹² SHKY: Hiihtokeskustutkimus 2005.

Aktiviteettitarjontaa kehittäviä investointeja ovat etenkin

- laskettelurinteiden kehittäminen ja monipuolistaminen
- reitistöjen monipuolistaminen (teemat, eläimet)
- venesataman rakentaminen Loma-Kolin alueelle
- kulttuuri- ja tapahtumatarjontaan liittyvien puitteiden rakentaminen
- (päivä- ja ilta)ravintola- ja kahvilapalveluiden lisääminen alueella.

Keskusvaraamotyypin Safarikeskuksen kautta erilaisten ohjelmapalveluiden ja aktiviteettien saavutettavuutta voidaan edistää ja esim. välinevuokrusta monipuolistaa.

3.1.4 Palvelujen tuottajat ja toimintatapa

Perhe- ja pariskuntamatkailun kehittäminen vaatii alueelta merkittäviä investointeja. Loma-Kolin kylpylä-, hotelli- ja ravintolainvestointi vaatii merkittävän matkailualan operaattorin sijoittumista alueelle. Myös majoituskapasiteetin lisäämiseen haetaan niin kotimaisia kuin ulkomaalaisia matkailualan sijoittajia. Ohjelmapalvelut alueella tarvitsevat kärkiyritystä, joka voisi samalla toimia Kolin Safarikeskuksena.

Palvelutarjonnan ja -kysynnän lisäys houkuttelee alueelle uusia yrityksiä kuin myös kannustaa kehittämään olemassa olevien yritysten tarjontaa. Yritysten välillä tulee tehdä tiiviimpää yhteistyötä esim. tuotekehityksessä ja tuotteiden paketoinnissa.

Matkailijavolyymien kasvu voi tuoda erikoistumisen mahdollisuuksia nykyisille pienille monipalveluyrityksille, mutta esimerkiksi ainoastaan ravintola- tai kahvilapalveluihin keskittyvän yrityksen kannattava toiminta asettaa haasteita. Alueen palvelutarjontaa ja kulttuuri-imagoa lisäävät Kolin Rynäsän kaltaiset toimintakeskukset. Metsäntutkimuslaitoksen hallinnoimassa Rynäsässä toimii kahvila- ja matkamuistoyritys. Lisäksi talossa järjestetään näyttelytoimintaa. Yläkerrassa toimii Kolin kulttuuriseura ry:n hoitama kansainvälinen taiteilijaresidenssi.

Yksityiskohtainen informaatio alueen palvelutarjonnasta asiakkaan omalla kielellä tulee olla asiakkaan helposti tavoitettavissa esim. majoitusyrityksissä. Viikko-ohjelman koordinaatio Matkailuyhdistyksen kautta tulee pohtia.

Yhteistä palvelutarjonnalle tulee olla korkea laatu ja osaaminen, johon kuuluu esim. henkilöstön kielitaito.

3.2 Aktiivi- ja hyvinvointi-Koli

3.2.1 Ominaispiirteitä

Aktiivi- ja hyvinvointi-Koli -konseptiin kuuluvat etenkin hyvinvointi-, liikunta- ja luontomatkailu.

Hyvinvointimatkailu on tärkeä kehittyvä matkailun osa-alue. Oleellisia hyvinvointimatkailutuotteita ovat esim. rauhoittava saunominen, erilaiset hemmotteluhoidot (vrt. DaySpa-konsepti), hyvät, terveelliset ateriat lisättynä muilla aktiivisilla liikunta-, kulttuuri- ja harrastepalveluilla. Terveys- ja hyvinvointipalveluiden kysynnän ennustetaan kasvavan omasta hyvinvoinnista kiinnostumisen kasvun myötä.¹³

Liikuntamatkailijoiden kokonaismäärä Suomessa on arviolta noin 10 miljoonaa (yöpyjät ja päiväkävijät). Majoitusvuorokausista noin 25 % tuovat ulkomalaiset liikuntamatkailijat, jotka tulevat Suomeen erityisesti maastohiihdon, vapaa-ajan kalastuksen ja muun luonnossa tapahtuvan liikunnan vuoksi.

Suomen matkailusta noin neljännes on luontomatkailua. Noin 40 % suomalaisista tekee luontomatkkoja, jotka kestävät keskimäärin 4-5 päivää ja suuntautuvat joko vapaa-ajan asunnolle tai usein myös valtion virkistysalueille erityisesti Pohjois-Suomeen. Suomalaisten suosituimpia ulkoiluharrastuksia ovat kävely, uinti luonnon vesissä, mökkeily, marjastus, pyöräily, kalastus, veneily, hiihto, sienestys ja auringonotto rannalla (METLA). Huomionarvoista on kalastajien suuri osuus. Suomalaisista n. 40 % harrastaa kalastusta vähintään kerran vuodessa ja aktiivikalastajia on n. 200 000 – 300 000. Lisäksi etenkin venäläiset ovat hyvin kiinnostuneita kalastuksesta. Myös melonta on kasvattanut harrastajamääriään viime vuosina ja esimerkiksi ratsastus matkailutuotteena on vasta kehittymässä.

Luontoaktiviteettien kysyntänäkymät ovat hyvät. Matkailijat arvostavat puhdasta luontoa ja turvallisuutta. Trendejä ovat seikkailuaktiviteetit ja erilaiset hyvinvointiin liittyvät matkailutuotteet. Tulevaisuudessa kasvua ennustetaan incentive-tuotteille (ns. palkintomatkkoille) ja kalastusmatkailupalveluille.

Suomessa 101 hiihtokeskuksen hissilipunmyynti kaudella 05-06 oli vajaat 49 milj. €, ja kasvua edelliseen kauteen 04-05 on tullut 6%. Kaudella 2005-06 suomalaisissa hiihtokeskuksissa laskettiin 2,7 miljoonaa päivää. Kasvua edelliskauteen on vajaa 4 %. Ulkomaalaisten osuus lasketteliijoista on vielä vähäinen, joskin määrä kasvussa etenkin Venäjän, Iso-Britannian ja Baltian maiden osalta. Uusia lomahuoneistoja rakennetaan ja rinne- ja hissi-investoinnit jatkuvat voimakkaina. Toimialan yhteenlasketut rinneinvestoinnit seuraavan kahden kauden aikana tulevat olemaan noin 40 milj. €. Osa Suomen hiihtokeskuksista on kehittynyt ja kehittymässä merkittäviksi ympärivuotiseksi matkailukohteiksi. Kärkiyritykset pääsevät yhä paremmin myös kansainvälisille markkinoille. Hiihtokeskusten tuotteistamisen on tällöin perustuttava myös muihin kuin laskettelu-palveluihin, vaikka laskettelu sopii myös ulkomaiseen tarjontaan tuotteen osatekijänä. Laskettelutuote on lähtenyt hyvin liikkeelle mm. Venäjän markkinoilla.¹⁴

¹³ UNWTO ja ETC

¹⁴ SHKY

Matkailukohteiden on syytä ottaa kansainvälisten asiakkaiden tarpeet paremmin huomioon. Esimerkiksi sopivat vaikkapa useampikieliset opasteet ja esitteet, ja palveluhenkilöstön kielitaito. Myös turvallisuuskysymykset ovat ajankohtaisia. Valvonnan vähäisyys ja henkilöstökulujen ristiriita on ilmeinen ongelma.

Rinteiden aktiviteettitarjonta monipuolistuu jatkuvasti. Lautailijoiden tarpeisiin rakennetaan snow parkkeja, crossi-ratoja, reilejä ja boxit. Niin kotimaan kuin ulkomaan markkinoilta karsiutuvat pienimmät ja elinkelvottomimmat hiihtokeskusyrietykset.

MEK on jakanut aktiivilomailijat palvelutarpeiden mukaan seuraaviin, Kollilla-kin huomioitaviin ryhmiin.¹⁵:

1. Harrastaja-asiakas
Harrastaja-asiakas on perehtynyt esim. vaellukseen tai melontaan. Hän osaa suunnistaa ja hallitsee välineiden käytön. Harrastaja-asiakkaalle riittää nykyinen materiaali ja kartat, hän yöpyy usein luonnossa tai mahdollisimman halvalla, eikä käytä paljon rahaa.
2. Omatoiminen asiakas
Omatoiminen asiakas käyttää palveluita, yöpyy lakanoiden välissä, liikkuu riittävän tarkan ja selkeän kartta- ja opastusmateriaalin avulla. Tälle asiakasryhmälle tulisi tuotteistaa erikseen puolivalmis matkapaketti. Paketoinnissa on huomioitava, että omatoimisen asiakas voi olla eri aktiviteettien vasta-alkaja, ja tarvitsee harrastaja-asiakasta tarkemman opastuksen ja ohjauksen.
3. Pakettimatka-asiakas
Pakettimatka-asiakkaat liikkuvat opastetussa ryhmässä ja tarvitsevat valmiin matkapaketin.

Kovassa kilpailutilanteessa asiakkaiden tarpeet on tunnistettava entistä paremmin. Kolin kilpailijoita aktiivi- ja hyvinvointituoteryhmässä ovat mm. Vuokatti, Tahko, Kuusamo ja Pohjois-Suomen hiihtokeskukset.

3.2.2 Pääasiakasryhmät

Hyvinvointi- ja aktiivilomailija-asiakkaat ovat kiinnostuneita kunnostaan ja hyvinvoinnistaan. He ovat ympäristötietoisia, tulevat keski- tai yläluokista, ovat hyvin koulutettuja ja heillä on hyvät käyttövarat.

Hyvinvointi- ja aktiivimatkailun pääasiakasryhmät ovat:

1. yksittäiset matkailijat lähinnä ikäluokasta +45
  - Suomesta
  - Saksasta
  - Espanjasta
  - Italiasta
  - Hollannista
  - Japanista.¹⁶

¹⁵ MEK: Melonta-, pyöräily- ja vaellustarjontamme ja sen kysyntä ulkomailla.

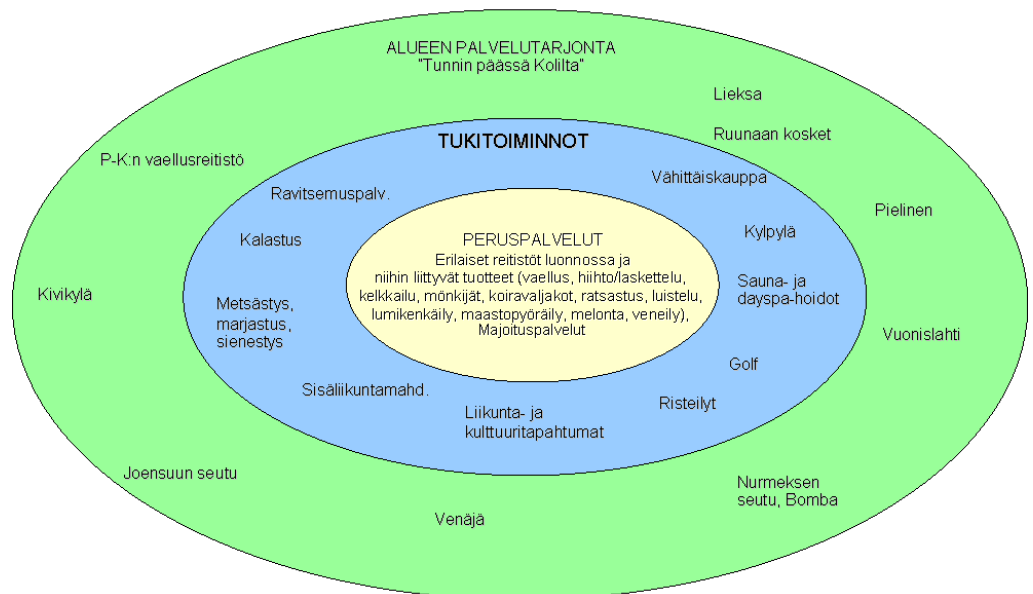
¹⁶ Kohderyhmämaiden valinta perustuu MEK:n markkinointistrategiaan, tehtyihin tutkimuksiin sekä MEK:n arvioihin kysyntänäkymistä

2. pakettimatka-asiakkaat, (esim. tykytoiminta, incentive-matkat, uudet lento-auto-peti-paketit)

- Suomesta
- Japanista
- Iso-Britanniasta
- Saksasta

Tässä konseptissa uusi asiakasryhmä ovat japanilaiset. Japanilaisten määrä Suomessa kasvoi vuodesta 2004 vuoteen 2005 noin 5 % kokonaisyöpymisten määrän ollessa noin 140 000. MEK arvioi japanilaisten yksittäismatkailijoiden määrän nousevan Suomessa, mutta markkinoille ja markkinointiin kaivataan edelleen lisää suomalaisia design-tuotteita ja suomalaista elämäntapaa esille tuovia tuotteita. Perinteisten ketjuhotellien lisäksi kysyntää on pienemmille, yksityisillekin majoituskohteille

3.2.3 Perus- ja tukitoiminnot ja niiden kehittämiskeinot

Aktiivi ja hyvinvointi -konseptissa kehittämisen painopiste on aktiviteettitarjonnan monipuolistaminen. Pääpainopiste on olemassa olevien vahvuuksien edelleen vahvistaminen ja hyödyntäminen, kuten Kolin kansallispuiston ja erilaisten reitistöjen kehittäminen sekä metsästys- ja kalastusmahdollisuuksien hyödyntäminen.

Reitistöjen kehittämisessä huomioidaan patikkoijien, hiihtäjien ja laskettelijoiden lisäksi mönkijöiden ja kelkkailijoiden tarpeet, rullaluistelijat ja -hiihtäjät (asfaltoitu rata, joka palvelee myös ensilumen hiihtoa), maastopyöräily ja retkiluistelijat. Reitistöjen suunnittelussa olemassa olevat ja uudet taukopaikat (sis. matkailuyritysten tarjonta) sijoitetaan mahdollisimman monen eri käyttäjäryhmän ulottuville.

Reittien kiinnostavuutta voidaan parantaa teemoituksella esim. luonnon, geologian, kulttuurin tms. erityispiirteen mukaan. Eri palvelupisteistä ja internetistä tulee saada tarkka kartta-aineisto sekä vesillä että maa-alueilla kulkevista reiteistä. Reitistöjen haasteellisuus nostetaan selvästi esille ja kirjallisten opasteiden lisäksi myös asiantuntemusta suulliseen opastukseen tulee olla eri palvelupisteissä.

Erihintaisten aktiviteettilomaohjelmien tarjontaa tulee parantaa. Esimerkkinä tästä ns. Anti aging –lomapaketit, jotka sisältävät liikuntapalveluiden ja terveellisen ravinnon lisäksi erilaisia hieronta-, hemmottelu- ja saunahoitoja. Lomaohjelmia tulee suunnata niin ryhmille kuin yksittäisille matkailijoille. Yleisesti ottaen ohjelmapalveluita tulee kehittää entistä enemmän myös yksittäisten matkailijoiden saavutettavaksi, esim. viikko-ohjelmien avulla.

Konseptin asiakasryhmät muodostavat heterogeenisen joukon vaatimus- ja taitotasoltaan. Yksi matkailun trendi on, että peruspalveluista siirrytään entistä enemmän yksilöllisiin elämyksiin.¹⁷ Kuluttajien halu kokeilla uusia lajeja vaatii yrityksiltä lisäpanostuksia mm. tuotekehitykseen. Uusien tuotteiden etsimisen lisäksi ei pidä unohtaa pienimuotoisia ja maksuttomia elämyksiä (makkaranpaisto nuotiolla, mato-onginta, mäenlasku), joita esim. pienet matkailun monipalveluyritykset voivat tarjota entistä aktiivisemmin tarjota.

Aktiviteettitarjonnassa tulee entistä paremmin hyödyntää myös ympäristössä olevat elämykset ja palvelut, esimerkiksi Ruunaan koskenlasku- ja muu luontoaktiviteettitarjonta sek' Pielisen mahdollisuudet.

Ohjelmapalveluiden ohella myös omatoimista liikkumista edistetään tarjoamalla monipuolisesti laadukkaita vuokravälineitä, esim. veneet ja kanootit.

Aktiviteetti ja hyvinvointi –konseptia tukee monipuolinen tapahtumatarjonta, jota käsitellään seuraavan konseptin yhteydessä.

3.2.4 Palvelun tuottajat ja tuotantotavat

Kehittämisehdotuksia tähän konseptiin liittyvistä palvelun tuottajista ja tuotantotavoista on esitetty ohjelmapalveluiden ja reitistöjen kehittämisen osalta Koli Visiossa (2005). Vision mukaisesti Kolin alueella toimivien useiden ohjelmapalveluiden tarjontaa kokoamaan tarvitaan kärkiyritys, keskusvaraamotyyppisesti toimiva Kolin safarikeskus, mistä asiakas saa kokonaisvaltaisen palvelun (varaus, ostos, varusteet, vuokravälineet, opastus, kartat, polttoaineet jne.).

Visiossa esitetään Kolin reitistöjen ympärivuotista huoltoa ja ylläpitoa koordinoimaan. Kolin matkailuyhdistyksen alle perustettava "Reittipooli". Reittipoolin toiminnan rahoitukseen osallistuvat reitistöjä käyttävät yritykset, Metla ja Lieksan kaupunki.

Kylpylän lisäksi rentoutumiseen ja hyvään oloon liittyviä palveluja tarjoamaan tarvitaan hieronta- ja hoitoalan yritys muiden palvelujen tiiviiseen läheisyyteen yhdessä ravintola- ja majoituspalvelujen kanssa.

---

¹⁷ UNWTO ja ETC

Kannattavuuden varmistaminen edellyttää yritysten toiminnalta ympärivuotisuutta, mikä monissa tapauksissa edellyttää toiminnan monipuolisuutta, myös monialaisuutta. Tämä ei saa kuitenkaan olla palvelujen saatavuutta tai laatua heikentävä tekijä.

Reitistöt ovat esimerkki palveluista, jotka eivät itsessään ole kannattavia, mutta kuitenkin niitä pitää olla. Kolin alueen yrityksiltä kysytään näissä tapauksissa yhteisvastuullisuutta ja vaihtoehtona voisi olla osakeyhtiöiden perustaminen alkuun/ kokonaan kannattamattomien palveluiden ympärille.

Palvelujen tuotantotavassa huomioidaan asiakasryhmän ympäristötietoisuus. Ympäristöystävällisyys ja luontoarvot näkyvät palveluja tuotettaessa kuin myös markkinoinnissa. Markkinoinnissa vaaditaan tarkkaa informaatiota tuotteesta ja siitä, kenelle se sopii.

Ulkomaan myynti- ja markkinointitoimia tehostaisi erillinen esim. Kolin sekä Pielisen itäpuolisen Lieksan matkailupalveluja myyvä ja markkinoiva, liiketoiminnan periaattein toimiva yhtiö.

3.3 Kulttuuri- ja tapahtuma-Koli

3.3.1 Ominaispiirteitä

Valtakunnallisen matkailustrategian mukaisesti Suomen matkailutuotteiden tulee pohjautua suomalaisen kulttuurin sekä luonnon erityispiirteisiin ja vetovoimatekijöihin kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti.

WTO on arvioinut kulttuurimatkailun osuuden olevan yli kolmannes kaikesta matkailusta. Erään määritelmän mukaan kulttuurimatkailija on kiinnostunut oppimisesta ja tiedonhankkimisesta. Siihen voi sisältyä esimerkiksi voimakas elämyksellisyys. Kulttuurimatkailu tapahtuu matkakohteen säilyvyyttä sekä historiallisia ja kulttuurisia arvoja kunnioittaen¹⁸.

Kulttuurimatkailukohde voi olla mikä tahansa paikka, rakenne, ihmiskäden aikaansaannos tai tapahtuma. Luontomatkailun katsotaan olevan osa kulttuurimatkailua. Myös kulttuurimatkailussa trendinä on siirtyminen massaturismista yksilöllisesti räätälöityihin matkoihin.

Luonto- ja kulttuurimatkailun ennustetaan kasvavan. Halutaan kokea aitoja elämyksiä ja saada vastapainoa kaupungistuneella arjelle. Mm. venäläiset ovat alkaneet kaivata perinteiselle mökkilomalle uusia palveluja, jotka liittyvät suomalaiseen kulttuuriin ja paikalliseen kulttuuriperinteeseen.

Kolin kanssa kulttuurimatkailukohteina kilpailevat mm. muut kansallis- ja kulttuurimaisemat ja -miljööt sekä historialliset reitit, kuten Kuninkaantie, Suomenlinna, Imatra ja Vanha Porvoo sekä tapahtumamatkailun osalta käytännössä koko Suomen laaja tapahtumatarjonta etenkin kesäisin, kuten Savonlinnan oopperajuhlat ja Imatran BigBand -festivaalit. Itä-Suomen kulttuurikohteet ja -tapahtumat ovat myös potentiaalisia yhteistyökumppaneita.

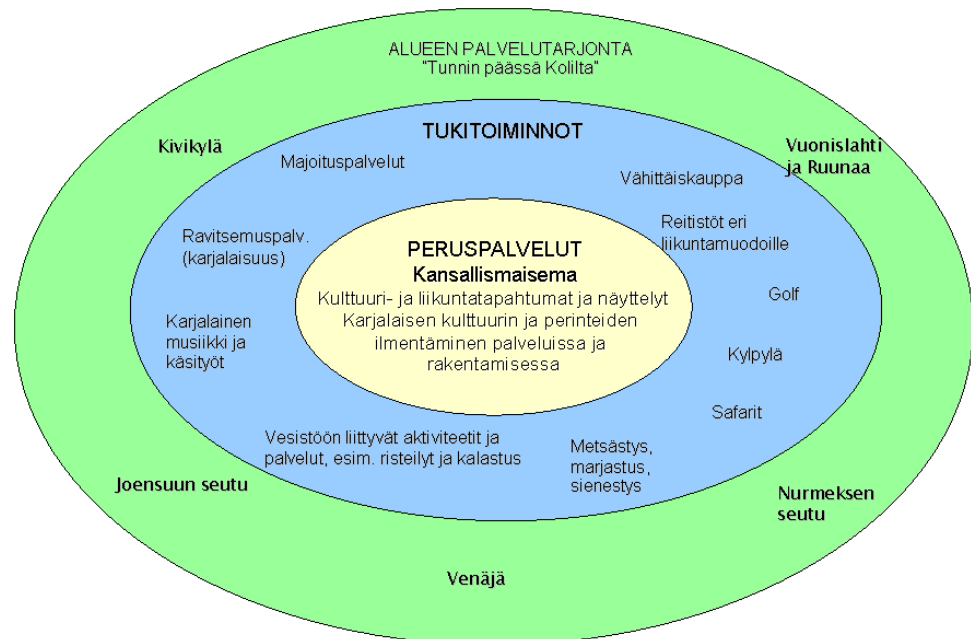
---

¹⁸ Museovirasto

3.3.2 Pääasiakasryhmät

- 1) Yksittäiset matkailijat
  - Pariskunnat +45 Suomesta
  - Liikunta- ja kulttuurimatkailijat Suomesta ja Venäjältä
- 2) Ryhmämatkailijat
  - Suomesta
  - Venäjältä
  - Saksasta (kiertomatkailijat)
  - Japanista (kiertomatkailijat)

3.3.3 Perus- ja tukitoiminnot ja niiden kehittämiskeinot

Kolin ainutlaatuisten luontoarvojen ja kulttuuriperinnön imago tarjoaa kulttuurimatkailulle hyvät kehittämisen edellytykset.

Kulttuurimatkailun edistämisessä tukeudutaan paikallisuuteen, suomalaisuuteen ja alueen luontaisiin vahvuuksiin. Paikallisen ja suomalaisen kulttuurin ominaispiirteet, elämäntavat ja luontoarvot näkyvät niin palvelujen sisällössä, esille tuomisessa kuin myös fyysisessä rakentamisessa.

Lähiaruoka ja perinnekulttuuria hyödyntävät ruoka- ja ravintolapalvelut ja käsityöpajat ilmentävät osaltaan paikallisuutta, mutta tapahtumatarjonta ja esimerkiksi kylpylähanke saunamaailmaa korostamalla ilmentävät suomalaisuutta ja Kolin omaleimaisuutta. Avainasemassa ovat oppaat ja myös muu asiakasrajapinnassa toimiva henkilöstö ja heidän paikallistuntemuksensa (historia, luonto, geologia) sekä ihmisläheisyys.

Kolin tapahtumatarjonnan monipuolistamisessa hyödynnetään luonnon tarjoamia liikuntamahdollisuuksia kuin myös Kalevalaista maisemaa ja historian merkkihenkilöitä, tarinoita ja arvopohjaa.

Uutta tapahtumatarjontaa voivat olla esim.

- opastetut näytelmäkierrokset Ukko-Kolilla, teatteriesitykset
- Kolin luistelumaraton, Kolin maastopyörämaraton, Koli-melonta, jokamiehen adventure-kisat (Ohjatut seikkailutapahtumat), kalastustapahtumat
- teemariesteilyt
- tanssi-/iltaravintola.

Olemassa olevien liikunta- ja kulttuuritapahtumien (mm. laturetket, erämesut) tunnettuus ja volyyymi ovat kasvatettavissa markkinointitoimenpiteitä tehostamalla, esim. internetin ja Kolin yhteismarkkinoinnin avulla.

Investoinneista keskeisimmässä osassa ovat teatteri- ja tapahtumaesitystoimintaan soveltuvat pysyvät rakenteet¹⁹ sekä ravintolamaailma.

3.3.4 Palvelun tuottajat ja tuotantotavat

Tapahtumien kautta Koli saa laajaa näkyvyyttä ja vaikuttaa myönteisesti sen imagon kehittymiseen. Tapahtuma- ja kulttuuriohjelmopalvelut tulee tuottaa tiiviissä yhteistyössä alueen yhdistysten, urheiluseurojen, yrittäjien ja Koli ry:n kesken (Kolin kulttuuri- ja tapahtumatyöryhmä²⁰).

Paikallisen yhteistyön lisäksi keskeistä on verkottuminen alueellisiin, valtakunnallisiin ja kansainvälisiin harrastajajärjestöihin, lajiliittoihin ja koulutusorganisaatioihin, joiden kautta alueelle voidaan saada mittavampia tapahtumia sekä tapahtumajärjestelyyn myös osaamista. Jokainen tapahtuma vaatii kuitenkin paikallisten voimien kokoamista.

Kulttuuripalvelujen tuotekehityksessä ja paketoinnissa on hyödynnettävä ”tunnin päässä Kolilta”-verkostoa. Esimerkiksi Bomban talo oli vuonna 2005 12. suosituin maksuton matkailukohde Suomessa, kävijöitä 223 300.²¹

Kaikkien Kolin toimijoiden palveluissa näkyy paikallisen kulttuurin ilmentäminen, aitous ja laatu sekä ympäristöystävällisyys ja luontoarvot. Markkinoinnissa on hyödynnettävissä kansallismaisema-käsitteen tunnepohjaisuus ja symboliarvo.

---

¹⁹ Koli Visio

²⁰ Koli Visio

²¹ Tilastokeskus

3.4 Kokous/koulutus/tutkimus-Koli

3.4.1 Ominaispiirteitä

Kokous- ja kongressimatkakohdetta arvioidaan mm. seuraavien ominaisuuksien ja niiden riittävyyden perusteella:

- saavutettavuus
- kokouspalvelut
- ammattitaito
- kokoustekniikka
- hinta-laatu suhde
- kokoustilat
- ravintolapalvelut
- majoitustilat
- tietoliikennepalvelut
- ateriat
- kulkuyhteydet kokouspaikalle
- näyttelytilat
- asiaohjelman teeman sopivuus kokouspaikkakunnalle
- kohteen oheis- ja ohjelmapalvelut
- kohteen turvallisuus ja luotettavuus

Markkinoiden koko²²

Vuonna 2005 Suomessa pidettiin 148 000 kansainvälistä ja kotimaista kokousta. Kokouksiin osallistui kaikkiaan 6,6 miljoonaa henkeä. Kansainvälisten kokousten osallistujamäärä oli 4,9 % kaikista kokouksista. Kokouksista on tilastoitu vain ne, joissa osallistujia on ollut vähintään 10 henkilöä. Pohjois-Karjalassa ilmoitettiin järjestetyn 989 kotimaista kokousta, joihin osallistui 38 994 henkilöä.

Suomessa järjestettiin v. 2005 yhteensä 265 kansainvälistä kongressia. Luvussa on huomioitu vähintään 10 osallistujaa kolmesta eri maasta ja joiden osallistujista vähintään 40 % oli ulkomaalaisia. Vuosi 2006 oli poikkeusvuosi, sillä Suomen EU-puheenjohtajuuskauden kokouksiin osallistuu noin 80 000 henkeä.

Vuonna 2005 Helsinki sai 41 % kaikista kansainvälisistä kongressivieraista, seuraavaksi tulevat Tampere 15 %, Espoo 10 %, Turku 7 % ja Jyväskylä 6 %. Muiden kaupunkien osuudet jäävät alle 5 %:iin.

Kansainvälisiä järjestökokouksia on FCB:n mukaan järjestetty Suomessa viimeisen kymmenen vuoden aikana keskimäärin 300 vuodessa. Niiden kesto on lähes viisinkertainen ja koko nelinkertainen muihin kokouksiin verrattuna. Kansainvälisiin järjestökokouksiin on osallistunut vuoden aikana keskimäärin 56 000 osanottajaa ja taloudelliset vaikutukset ovat olleet keskimäärin 79 miljoonaa euroa vuodessa.

²² Finland Convention Bureau FCB: Tiedot kokous- ja osanottajamääristä on kerätty 570 kaupalliselta kokoustilalta (kokous- ja kongressikeskukset, hotellit, muut kokoustilat) ympäri Suomea. Pohjois-Karjalan vastausten kattavuus 29 %

Kansainväliset järjestökongressit ovat pääasiallisesti tieteellisiä kokouksia, joi- ta isännöivät mm. yliopistot, korkeakoulu, tutkimuslaitokset, yhdistykset ja seurat. Kongressin järjestäminen kytkeytyy suomalaisten jäsenyyteen kansainvälisessä järjestössä.

Kysyntänäkymät

Kokousmatkailun kysyntä on kasvussa. Matkailukeskuksissa kokouspalveluiden kysyntä kasvaa uusien kokoustilojen myötä. Myös kilpailu kovenee. Suomalaisten kohteiden kanssa etenkin hintatasolla kilpailee Viro, jossa kokousmatkailu on yksi nopeimmin kasvavia matkailun aloja. Tallinnan kohteiden lisäksi lähellä ovat mm. Pärnu, Otepää ja Haapsalu.

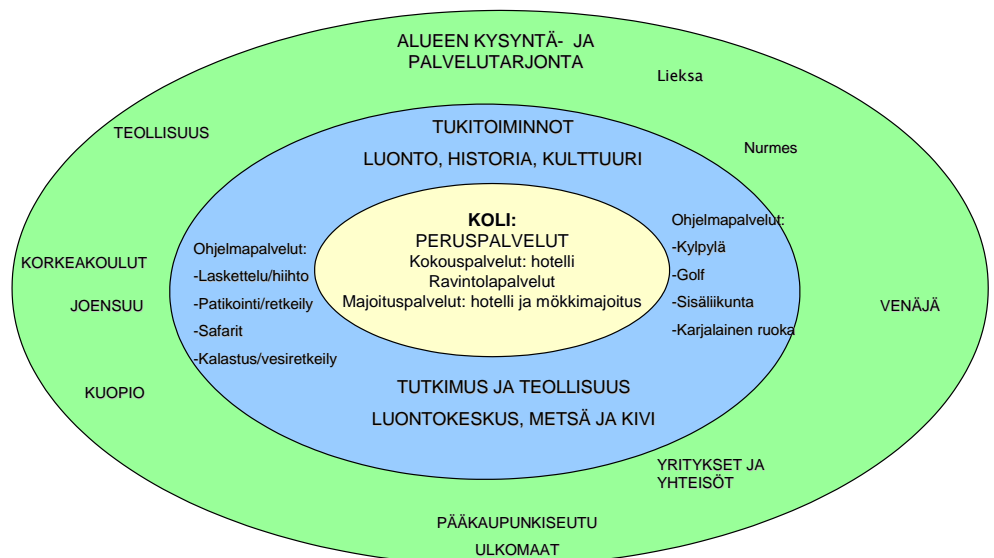
Kokousten oheen kaivataan entistä enemmän aktiviteetteja. Tähän tarpeeseen Koli voi hyvin vastata kokous-, seminaari-, tutustumisretki- ja leirikoulu- tarjonnallaan. Kokousmatkailun lisääminen on Kolin toimintojen ympärivuotisuuden kannalta tärkeää, sillä se sijoittuu matkailusesonkien ulkopuolelle mm. syksyyn ja loppukevääseen.

3.4.2 Pääasiakasryhmät

Konseptin keskeiset kohderyhmät ovat:

- Suomalaiset yritykset ja heidän asiakkaat
- Suomalaiset koulutus- ja tutkimuslaitokset, järjestöt ja seurat
- Kansainväliset verkostot ja yritysasiakkaat
- Kansallispuistoihin, luonnonsuojeluun sekä luonnon tutkimiseen liittyvät kansalliset ja kansainväliset verkostot (esim. EuroParc, Unescon maailmanperintökohteet, tutkimuskeskukset) sekä kotimaiset ja ulkomaiset luontomatkailijat
- Suomalaiset koulut ja seurakunnat, leirikoulu
- Kulttuuri- ja taideyhteisöt

3.4.3 Perus- ja tukitoiminnot ja niiden kehittämiskeinot

Kokous-, koulutus- ja tutkimustoimintojen aktivoimiseksi tulee Kolilla panostaa nykYTEKNIKALLA varustettuihin laadukkaisiin ja muunneltaviin kokoustiloihin erikokoisille ryhmille. Tarjolla tulee olla myös riittävästi laadukasta majoitustilaa sekä hyvät kahvila- ja ravintolapalvelut. Keskeisessä roolissa on myös ammattitaitoinen henkilökunta ja sen kouluttaminen kokousasiakkaita varten (kokouspalvelu ja kielitaito). Yhteistyö kokous- ja ohjelmapalveluyritysten välillä tulee olla saumatonta laadukkaiden, ryhmille räätälöityjen ohjelma- ja elämyspalvelujen tuottamiseksi.

Alueen kokouspalvelujen markkinointityötä tulisi tehdä niin järjestöt, koulutus- ja tutkimuslaitokset kuin yritykset. Koska kokoustilojen rakentamis- ja ylläpitokustannukset ovat suuret, tulee käyttöasteen olla korkea. Kokous-, koulutus- ja tutkimustoimintojen lisäämiseksi profiloidutaan Pohjois-Karjalan metsä- ja kivitietouteen sekä kulttuurihistoriaan. Tutkimus- ja koulutustoiminnan osalta keskeisin yhteistyökumppani on Joensuun yliopisto.

Kolin kansallispuiston kansainvälisesti tunnustettu asema kannattaa hyödyntää alueen markkinoinnissa tieteellisten kokousten ja kongressien sekä tutkimustoiminnan kohteena.

3.4.4 Palvelujen tuottajat ja tuotantotavat

Kokous- ja siihen liittyvien ravintolapalvelujen tuottaminen kannattaa keskitää yhteen paikkaan, Kolilla luonnollinen paikka on Luontokeskus Ukko ja Hotelli Koli. Pienempiä kokous- ja ryhmätyötiloja tulee sijoittaa myös muualle mm. mökkeihin ja saunatiloihin. Majoitustilojen tulisi olla mieluiten enintään kävelymatkan päässä kokouspaikasta. Oheisohjelmat (luonto- ja kulttuurielämykset) paketoidaan yhteistyössä yrittäjien ja yhteisöjen kanssa.

4 TOIMINTOJEN MITOITUS KOLIN ALUEELLA

4.1 Majoituskapasiteetti majoitustyypeittäin

Olemassa oleva kapasiteetti

Vuonna 2007 Kolin alueella arvioidaan olevan n. 1000 kaupallisessa välityksessä olevaa vuodepaikkaa.²³ Luku ei sisällä caravan-paikkoja. Alueen 80 sähköistetyllä caravan-paikalla on laskennallisesti 320 vuodepaikkaa.²⁴ Lisäksi yksityisessä käytössä olevissa loma-asunnoissa on noin 800 ±200 vuodepaikkaa.²⁵

Suurin osa Kolin majoituskapasiteetista muodostuu vuokrattavista lomamökeistä ja -asunnoista.

Arvio Kolin alueella olevasta majoituskapasiteetista (2007):

Majoitustyyppi	Huoneet/mökit/vaunupaikat (kpl)	Vuoteet (kpl)
Hotellit	75	235
Vuokramökit + muu majoitus	130	765
Caravan-paikat (sähköistetyt)	80	320
Loma-asunnot (yksityinen käyttö)	133	800
Yhteensä	418	2 120

Uusi kapasiteetti

Tavoitteellinen Kolin vuodepaikkamäärä vuonna 2015 on 5 000, joista kaupallisessa välityksessä on 4 000 kappaletta. Uusia vuodepaikkoja odotetaan syntyvän yhteensä n. 2880, joista kaupalliseen välitykseen n. 2580 kappaletta.

Vuoteen 2015 mennessä kasvu perustuu hotelli-/huoneistohotellityyppisen, mökkimajoituksen sekä caravan-paikkojen määrän lisääntymiseen. Ympäristön kannalta tiiviin asumisen ratkaisut (hotelli-/huoneistohotelli) ovat kestävimpiä.

²³ Matkailu-Sampo hanke

²⁴ Tilastokeskuksen mukaan yhdellä vaunupaikalla on laskennallisesti 4 vuodepaikkaa.

²⁵ Koli Visio. Strateginen suunnitelma Kolin alueen kehittämisestä 18.5.2005

Hotelli

Etenkin yritysasiakkaiden ja ulkomaalaisten matkailijaryhmien lyhytaikaisessa majoituksessa (1-3 vrk) "täyden palvelun" hotellikonsepti (sis. ravintolat, kokoustilat jne.) toimii parhaiten. Viimeisimmät hotelli-investoinnit hiihtokeskuksiin on mitoitettu noin 150 huoneen mukaisesti. Tämän konseptin mukaisesti **uutta hotellikapasiteettia mitoitetaan 150 huonetta ja noin 300 vuodepaikkaa.**

Huoneistohotelli

Huoneistohotellityyppinen majoitustoiminta puuttuu Koilta. Tämä majoituskonsepti kuitenkin yleistyy matkailukeskuksissa. Huoneistohotelli tarjoaa puitteet pitempiaikaisempaan majoitukseen ja se sopii esim. perheille, jotka haluavat mahdollisesti valmistaa ateriansa itse. Esim. YIT:n Chalet-konseptissa huoneistomäärät vaihtelevat 30-200 välillä.²⁶

Huoneistohotellityyppistä majoitusta mitoitetaan noin 110 huonetta ja noin 330 vuodepaikkaa useampaan eri rakennukseen.²⁷

Loma-asunnot

Kaupallista mökki- ja loma-asuntomajoitusta järjestetään itsepalveluvuokramökkeinä, viikko-osakejärjestelmällä ja/tai "tuotto-omistusmallilla".

Viikko-osakkeiden omistamiseen perustuva lomailu on maailman nopeimmin kasvava matkailumuoto. Suomessa liikevaihto kasvaa 20 % vuositahia.²⁸ Viikko-osakeperiaatteella toimivien mökkien kysyntää lisätään kansainväliseen vaihtojärjestelmään kuulumisen kautta. Esim. RCI hyväksyy omaan vaihtojärjestelmäänsä vain, jos kohteessa on vähintään 15 huoneistoa.

Mökkimajoitusta kysytään etenkin niin koti- ja ulkomaalaisten perheiden sekä pienten yritys- ja harrasteryhmien keskuudessa. Olemassa olevissa suunnitelmissa on suunnitteilla Loma-Kolin alueelle 25 mökkiä ja Purnunlahden alueella 55 huoneistoa 30 lomatalossa (200 vuodepaikkaa).

Näiden lisäksi uusia kaupallisessa välityksessä olevia mökkejä tarvitaan 170 kpl ja vuodepaikkoja n. 1150 kpl.²⁹

Yksityisessä käytössä olevia uusia mökkejä ja loma-asuntoja mitoitetaan 50 kappaletta ja 300 vuodepaikkaa.

²⁶ <http://www.yit.fi/SubSegment.aspx?path=1;32;33;2852> 25.1.2007.

²⁷ Tilastokeskuksen mukaan yhdessä huoneistossa on laskennallisesti 3 vuodepaikkaa.

²⁸ Suomen Viikko-osakeyhdistys.

²⁹ Tilastokeskuksen mukaan yhdessä mökissä on laskennallisesti 6 vuodepaikkaa.

Caravan-alueet

Caravan-paikkoja Kolin alueella tarjoaa kolme yritystä. Leirintäalueet ovat pieniä ja sähköistettyjen paikkojen määrä alhainen. Caravan-matkailun suosio on kasvussa. Esim. v. 2005 matkailuvaunuja ensirekisteröitiin 12 % edellisvuotta enemmän.³⁰

Koli tarjoaa asuntoautolla tai -vaunulla ympärivuotisen ja aktiveettitarjontaan monipuolisen lomakohteen, joka houkuttelee etenkin ns. kausipaikkalaisia. Caravan-matkailijoista noin puolet arvellaan olevan perheitä.

Uusia caravan-paikkoja mitoitetaan 120 kpl, jolloin uusia vuodepaikkoja on laskennallisesti 480 kpl. Uudet paikat keskittyvät yhdelle laadukkaalle ja ympärivuotisesti toimivalle alueelle monipuolisten palvelujen läheisyyteen. Trendinä on, että kuten muilta majoituspalveluilta, myös leirintäalueilta vaaditaan yhä parempaa laatua sekä monipuolisempia palveluja. Leirintäalueet muistuttavat yhä enemmän pienoismatkailukeskuksia.

Yhteenveto majoituskapasiteetista vuonna 2015:

Majoitustyyppi	Huoneet/mökit/vaunupaikat (tällä hetkellä + uusi)	Vuodepaikat tällä hetkellä + uusi
Hotellihuoneet	225 (75 + 150)	535 (235 + 300)
Huoneistohotellit	110 (0 + 110)	330 (0 + 330)
Loma-asunnot + muu majoitus (kaupallinen välitys)	380 (130 + 250)	2265 (765 + 1500)
Caravan-alue (sähköistetyt)	200 (80 + 120)	800 (320 + 480)
Loma-asunnot (yksityinen käyttö)	183 (133 + 50)	1100 (800 + 300)
Yhteensä	n. 1098 (418 + 680)	n. 5030 (2120+2910)

Majoituskysyntä ja matkailijamäärät

Majoituskysyntä vaihtelee majoitustyypeittäin. Hotelli- ja huoneistohotellimajoituksessa vuodepaikkojen käyttö on tehokkaampaa kuin mökkimajoituksessa. Esimerkiksi kylpylähotellien käyttöasteet yltyvät keskimäärin yli 60 %:in³¹, kun taas lomakylähuonekäyttöaste on n. 32 %.³²

³⁰ SF Caravan. Toimintakertomus 2005

³¹ KTM: Majoitustoiminnan toimialaraportti 2005.

³² Tilastokeskuksen majoitustilastot 2005.

Kolin seudulla majoitustoiminnan huonekäyttöaste on tällä hetkellä noin 30 %. **Tavoitteiden mukainen keskimääräinen käyttöaste on 50 %. Esi-
tetty majoitusmitoitus 50 %:n käyttöasteella tarkoittaa vuositasolla
noin 490 000 yöpymistä kaupallisessa majoituksessa.**³³

Majoitusmuoto	Yöpymisiä
Hotelli tai huoneistohotelli	122 000
Loma-asunnot + muu majoitus kaupallisessa välityksessä	277 000
Caravan-alue	91 000
Yhteensä	490 000

Vapaa-ajan asukkaat käyttävät omaa vapaa-ajan asuntoaan keskimäärin 72 vuorokautta vuodessa. Keskimääräinen majoittujien ryhmän koko on 2,1 henkilöä.³⁴ Tämän mukaisesti **vuonna 2015 yksityiskäytössä olevassa 183:ssa vapaa-ajan asunnossa tehdään yhteensä noin 27 700 yöpymistä.**

Vapaa-ajan asukkaat ovat potentiaalisia alueen palveluiden käyttäjiä. Tutkimustulosten mukaan yksi mökkikunta käyttää vuositasolla mökin sijaintikunnassa vuositasolla noin 2613 euroa eri tavaroiden ja palveluiden hankintaan. Näin ollen Kolin alueen vapaa-ajan asukkaiden ostovoima on noin 0,5 milj. €.

4.2 Ravintolapalvelut

Matkailukeskuksissa käytetään ravintolapalveluista suhteellisesti eniten ruokaravintoloiden (a la carte, muu ruokaravintola) palveluita. SHKY:n tutkimuksessa (2005) noin puolet vastaajista oli käyttänyt ruokaravintoloiden palveluja kaudella 2005. Eniten suosiota ovat kasvattaneet ”pizzaravintolat”, joissa oli asioinut neljännes vastaajista. Lisäksi 14 % oli asioinut hampurilaisravintoloissa. Joka neljäs tutkimukseen vastannut oli käyttänyt tanssiravintoloiden palveluita. Pubeissa oli vierailut 17 % ja diskoissa 14 % vastanneista.

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan lyhyillä matkoilla ravintolapalveluiden käytön trendi on kasvava. Pitkillä matkoilla rahankäyttö ravintolapalveluihin ei kasva merkittävästi, mikä korreloi ko. matkoilla ruokaostoksiin kohdistuvaa, kasvavaa rahankäyttöä.

Ravintoloissa käytetään usein koon mittarina asiakaspaikkojen määrää. Asiakaspaikkojen määrä on harhaanjohtava (todellisuutta suurempi), koska siihen kuuluvat myös terassipaikat ja tila seisokella käytävillä, joita voi olla noin 40 % kaikesta kapasiteetista. Pääsääntöisesti parempana mittarina voi pitää istumapaikkojen määrää.

³³ Yöpymismäärä saatu käyttäen keskimääräistä vuodemäärää/huone majoitustyypeittäin ja Tilastokeskuksen keskimääräisen vuodekäyttöasteen osuutta suhteessa huonekäyttöasteeseen.

³⁴ Tilastokeskus.

Mitoitus vaihtelee ravintoloiden tehokkuuden mukaan. Ravintolapaikkoja keskuksessa, jossa päiväkävijöiden osuus on pieni, tulisi olla yksi istuinpaikka keskimäärin 3,7 vuodepaikkaa kohti.

Kolilla tavoitteellinen 5000 vuodepaikkaa tarkoittaa, että istumapaikkoja ravintoloissa tulisi mitoittaa noin 1350. Terassi-, ja oleskelutilat huomioiva asiakaspaikkamäärä tällä mitoituksella on noin 2250.

4.3 Ohjelmapalvelut

SHKY:n tutkimuksen mukaan noin 7 % matkailukeskusten yöpyvistä asiakkaista käytti ohjelmapalveluyritysten palveluja v. 2004/2005. Lyhytlomien yleistyessä matkailijat toivovat kokevansa mahdollisimman paljon elämyksiä entistä lyhyemmässä ajassa. Kokouksiin sekä muihin yritystapahtumiin liitetään useammin elämyksellisiä osioita. Myös alan yritysten liikevaihto on kasvussa. Kysynnän voidaan odottaa kasvavan nykyisestä 7 %:sta 15 %:iin.

Keskimääräisen viipymän noudattaessa Lieksan tämän hetkistä tilannetta, n. 2 yötä/asiakas, kaupallisessa majoituksessa yöpyy v. 2015 noin 245 000 asiakasta. **Mikäli asiakasmäärästä 15 % käyttää ohjelmapalveluja, ohjelmapalveluja mitoitetaan 37 000 käyttäjälle.**

4.4 Rinnepalvelut

Kolin alueen hissikapasiteetti on Loma-Kolin osalta 3 800 henkilöä/tunti ja Ukko-Kolin osalta 3 600 henkilöä/tunti. Olemassa olevaan vuodepaikkamäärään verrattuna suhdeluku on 2,8 nousua/vuodepaikka/tunti. Uuteen kapasiteettiin verrattuna suhdeluku on 1,5. Eräissä Suomen hiihtokeskuksissa vastaavat tunnusluvut ovat Ruka (1,3), Levi (1,4), Ylläs (2,0) ja Himos (3,0).

Maksimi ei kerro toteutuneesta käytöstä. Vain osa vuoteista on käytössä, ja vain osa asiakkaista laskee mäkeä.

Rinteiden ruuhkaisuuden määritelmät vaihtelevat alueittain kuten myös yksilöittäin. Suomessa ruuhkaisuuden kokemusta ei ole mitattu. Eurooppalaiset ovat tottuneet suhteellisen väljään mitoitukseen, verrattuna esimerkiksi Japaniin. Euroopassa yleisimmin käytetty kohtuullisen hiihtäjätiheyden raja on 20-30 hiihtäjää / hehtaari. Vaativilla rinteillä ruuhkaisuuden rajana pidetään jo 15-18 laskijaa/hehtaari, aloittelijoiden rinteiden ruuhkautuessa vasta 30 laskijaa / hehtaari tiheydellä.

4.5 Kaupan palvelut

Tutkimusten mukaan suomalaisten matkailijoiden rahankäyttö kaupan palveluihin on kasvanut ruokaostosten osalta etenkin lyhyiden (1-3 pvä) aikana.³⁵ SHKY:n tutkimuksen mukaan elintarvikeliikkeiden käyttö matkailukeskuksissa on kasvanut viimeisten seitsemän vuoden aikana 9 %. Kaudella 2004/2005 elintarvikeliikkeen palveluja käytti 53 % vastanneista ja erikoisliikkeiden palveluja 16 % tutkimuksen vastaajista. Elintarvikeliikkeiden käytön trendi kasvaa jyrkemmin kuin erikoisliikkeiden.

Vuonna 2005 ruokaostoksiin käytettiin keskimäärin 11 €/pvä/matkailija ja muihin ostoksiin keskimäärin 15 €/pvä/matkailija.

Vapaa-ajan asukkaat käyttävät mökkipaikkakunnalla rahaa elintarvikkeisiin ja juomiin vuodessa 793 €³⁶.

Päivittäistavarakaupan edustajat pitävät myymälöiden kannattavuusrajana noin 1,4 milj. € vuosimyyntiä. Myyntitehokkuuden tulisi olla noin 5000 €/m² (lähikauppa). Vakituksilla asuinalueilla edellytetään 2000 - 3000 asukkaan väestöpohjaa.

Kaupallisten palvelujen mitoitus:

Yöpyisiä kaupallisessa majoituksessa 490 000 vrk	Euroa
Matkailijoiden rahankäyttö ruokaostoksiin (11 €/vrk)	5 390 000 €
Matkailijoiden rahankäyttö muihin ostoksiin (15 €/pvä)	7 350 000 €
Vapaa-ajan asukkaiden rahankäyttö elintarvikkeisiin ja juomiin (384 x 793 €)	304 600 €
Yhteensä	13 000 000 €

Kaupan palvelut lisäävät palvelutarjontaa ja asiakkaiden viihtyvyyttä. Kaupan palveluiden investointeja harkittaessa on kuitenkin huomioitava, että huomattava osa ostovoimasta kohdistuu Kolin ja Lieksan ulkopuolelle Joensuun seudulle.

4.6 Muut toiminnot

Kolin alueella tulee varautua myös perhe-, tapahtuma- ja kulttuurimatkailun tilatarpeisiin. Esimerkiksi kulttuuritapahtumia varten tarvitaan monitoimisia muunneltavia tiloja. Pielisen hyödyntämiseksi alueen satama ja vuokra-venekapasiteettia tulee lisätä.

³⁵ Tilastokeskus ja MEK. Suomalaisten matkailu sekä SHKY:n hiihtokeskustutkimus 2005

³⁶ Tilastokeskus.

5 INVESTOINTISUUNNITELMA

5.1 Suunnitellut palvelut Kolin alueella

Loma-Kolin keskus

Kolikeskus Oy ja Oy Remal Int. Ltd hallitsevat maa-alueita Loma-Kolilla. Loma-Kolin alueen rakennusoikeudet uudisrakentamiseen ovat yhteensä 35 000 m².

LK 6-liikekorttelissa on valmistumassa keväällä 2007 Kiinteistö Oy Loma-Kolin Portin palvelukeskus, n. 400 m², johon tulee vuokratiloja palveluyrittäjille. Mahdollisia toimintoja palvelukeskukseen ovat mm. huoneistohotellien vastaanotto, safarikeskus, kahvila-ravintola ja hierontapalvelut. Yrittäjien haku on parhaillaan käynnissä. Palvelukeskuksen kustannusarvio on 650 000 €.

Lisäksi samalle tontille suunnitellaan valmistuvaksi syksyllä 2007 huoneistohotelli Kiinteistö Oy Kolin Lomahuoneistot. Huoneistoja kiinteistössä on 12 kappaletta, joista kukin 2-4 henkilölle. Huoneistohotellin pinta-ala on yhteensä 600 m² ja kustannusarvio 1,35 milj €. Suunnitelma on lupavaiheessa. Tämän lisäksi korttelissa on olemassa lisävaraukset kahdelle samanlaiselle yksikölle. Pääosakkaat LK 6-liikekorttelissa ovat Oy Remal Int. Ltd ja Kolikeskus Oy.

Huvila- ja loma-asuntorakentamista suunnitellaan toteutettavan vuosina 2007–2008 Loma-Kolin alueella n. 25 kpl loma-asuntoja (noin 2500 m²). Investointien arvo on noin 12 miljoonaa euroa.

PKO investoi Loma-Kolin 2-3 uuteen rinteeseen vuonna 2007 n. 50 000 euroa. Lisäksi on olemassa suunnitelmia uusista rinnealueista Rintasen- ja Sutkanvaarassa.

Parhaillaan käydään neuvotteluja rakennusliikkeen kanssa seuraavan kokonaisuuden rakentamiseksi (kokonaisala 10 000 m²):

- I-vaihe:
  - o Huoneistohotellit (2 kpl), yhteensä 100 huonetta
  - o Ravintolatilat 300 m²
- II- ja III-vaihe
  - o Vesi- ja saunamaailma
  - o Monitoimihalli Koli-Areena, joka toimisi myös erityyppisten kulttuuritahtumien näyttämönä.

Käränkävaara

Käränkävaaaran alueelle kaavalla vahvistettuun paikkaan on suunnitelmissa rakentaa eräkeskus, joka palvelee vaativaa asiakaskuntaa majoituksellisesti ja osana laajempaa palvelukokonaisuutta. Tarkoituksena on järjestää myös erilaisia luontoaiheisia aktiviteetteja, kuten esim. metsästystä, jota varten on vuokrattu noin 1.000 hehtaarin metsästysalue Juuasta. Liikeidea nojaa Kolin alueen luontoarvoihin.

Ensimmäisessä vaiheessa on suunnitelmissa toteuttaa reilun 200 m² korkeatasoinen majoitusrakennus. Rakentaminen voidaan aloittaa heti sen jälkeen, kun viranomaistahoilta saadaan siihen liittyvät päätökset. Investoijana on Carrel Capital Oy. Operatiiviseen toimintaan liittyvät tahot ratkeavat muun Kolin kehitystyön myötä.

Purnunlahti ja Purnunniemi

Zander Port Oy on ostanut loma-asunto- ja liiketontteja käsittävän maa-alueen Purnuniemestä, läheltä Ukko-Kolin laskettelurinteitä.

Alueelle rakennetaan merkittävä matkailun majoitus- ja palvelukeskittymä. Rakennussuunnitelma toteutetaan kolmessa vaiheessa kevään 2007 ja vuoden 2015 välisenä aikana. Investoinnit kokonaisuudessaan ovat noin **15 milj.€**.

Neuvottelut mahdollisista alueella operoivista tahoista ovat käynnissä.

Investointisuunnitelma:

Korkeatasoisia majoitustaloja 30 kpl, joissa yhteensä 55 huoneistoa

- Huoneistot pinta-alaltaan 60–80 m²
- Vuodepaikkoja 3 – 4/huoneisto
- Yhteispinta-ala 4200 m² ja vuodepaikkoja yhteensä 150 – 200.
- Rakentaminen aloitetaan keväällä 2007 ja toteutetaan kolmessa vaiheessa vuoteen 2015 mennessä

Uimahalli- ja ravintolakompleksi, yht. 1000 m²

- Ruokailusalissa asiakaspaikkoja enintään 100 hlöille
- Toteutus suunnitelman ensimmäisessä vaiheessa ennen vuotta 2010

Urheilukompleksi, 700 m²

- Mm. keilailurata, kuntosali ja Mini Spa sauna- ja solariumtiloihin
- Toteutus rakennussuunnitelman toisessa vaiheessa vuoden 2010 tienoilla

Kauppakeskuksen ja huoltoaseman toteutus, yhteensä 600 m², on suunnitelmissa kolmannessa vaiheessa vuoteen 2015 mennessä, mutta niiden aikais-taminen on myös mahdollista.

Lisäksi Purnuniemeen on suunnitteilla muuta yksityistä, mutta kaupalliseen käyttöön tulevaa lomarakentamista 5 mökin verran.

Kolin kylä ja Ukko-Koli

Pohjois-Karjalan Osuuskauppa investoi Ukko-Kolin rinteiden hissilippujärjes-telmään 150 000 € vuonna 2007. PKO:n perusinvestoinnit Hotelli Koliin kulu-vana vuonna ovat 30 000 ja vuoteen 2015 mennessä arviolta noin 2,5 Milj. €.

Purnulampi

Alustavien suunnitelmien mukaan Purnulammen alueelle ollaan toteuttamassa Kolin kansallispuiston toiminta- ja palvelukeskus (logistics center), joka koostuu vaiheittain toteutettavista osioista. Osiot sisältävät mm. seuraavat toiminnot:

- Viiden tähden leirintäalue (vaunupaikkoja, perhemökkejä, muuta majoitusta)
- Retkeilyhotelli, tähtiluokittelu kolme
- Lasten luontohenkinen puuhapuisto
- Perinneympäristö (esim. Pielisen museo mukana)
- Iso ryhmäsavusauna, iso hirsipirtti illanviettilaisuuksiin yms. eksotiikkaan kesäteatteriympäristö
- Tapahtumakenttä (esim Karjalan erämessut)
- Nimikkopuupuistoalue

Kohteen suunnittelu alkaa vuonna 2007, jolloin täsmentyvät myös toteutusaiakataulu ja kustannusarvio.

Muut alueet

Hattusaaren Niinilahteen on rakenteilla viisi loma-asuntoa yksityiseen/kaupalliseen käyttöön.

5.2 Tarvittavat investoinnit

Hotelli- ja huoneistohotellityyppinen majoitus

Tavoitemitoituksen mukaisesti lisäkapasiteetin tarve hotellihuoneiden osalta on 150 huonetta/n. 300 vuodepaikkaa. Rakennuksiin sijoitetaan kokous- ja ryhmätyötiloja sekä ravintolatiloja. Arvioitu investointikustannus on noin 16-20 miljoonaa euroa. Rakennukset voivat sijaita Loma-Kolin alueella, Purnuniemessä tai Ukko-Kolin läheisyydessä Purnulammen alueella.

Mökit ja loma-asunnot

Olemassa olevia suunnitelmia mökki- ja loma-asuntorakentamisesta Kolin alueella on noin 550 vuodepaikkaa. Tavoitemitoitukseen³⁷ pääsemiseksi tarvitaan uutta kapasiteettia kaupalliseen välitykseen vielä noin 170 mökkiä. Yksityisiä loma-asuntoja tarvitaan noin 50 kappaletta.

Kaupalliseen välitykseen tulevat loma-asunnot pohjautuvat perinteisen mökkivuokrauksen lisäksi viikko-osake-/osaomistus- ja tuotto-osakemalleihin. Kaupallista majoitusta voi tulla myös Ukko-Kolin läheisyydessä Purnulammen alueelle.

³⁷ Tavoitemitoituksen mukaan kaupalliseen välitykseen uutta kapasiteettia tarvitaan 250 asuntoa/1500 vuodepaikkaa sekä yksityisiä loma-asuntoja lisää 50 kpl/300 vuodepaikkaa.

Muut

Asuntotuotanto

Kolin kylän alueella investoidaan omistus- ja vuokra-asuntoja kasvavan työvoiman tarpeisiin. Erikokoisia asuntoja esim. rivitaloihin suunnitellaan 20 kpl. Omistus- ja vuokra-asuntoja tarvitaan Kolin kylän sekä Loma-Kolin alueella.

Caravan-alue

Tavoitemitoituksessa on 120 sähköistetyin paikan caravan-alue. Maapinta-alaa yhtä vaunu/autopaikkaa varten tarvitaan laskennallisesti noin 100m² (sis. tiet yms.). Caravan-alueelle tarvitaan myös huoltorakennus, jossa on wc:t, saunat, peseytymistilat, astianpesupaikat sekä kemiallisen wc:n n tyhjennysmahdollisuus. Lisäksi karavaanareiden vaatehuoltoon varten tarvitaan pesukone ja kuivausrumpu sekä välinekuivaustilat, erityisesti talvikäyttöä ajatellen.

Caravan-alueen kustannusarvio on noin 150 000 euroa ja huoltorakennuksen 500 000 euroa. Sijoittamalla caravan-alue olemassa olevien palveluiden yhteyteen, ei erillistä huoltorakennusta tarvita.

Loma-Kolin pienvenesatama

Pielisen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi Loma-Kolin alueella tarvitaan pienvenesatama, jossa voisi olla esim. telarantapaikkoja, veneluis-ka, venelaituri yritysten, vuokrattaville tai matkailijoiden omille veneille. Venesataman yhteyteen voidaan sijoittaa jätehuoltotilat, kalankäsittelytilat, wc:t ja mahdollisesti palvelurakennus. Satamainvestoinneiksi arvioidaan noin 200 000 euroa ja mahdolliset palvelurakennuksen 120 000 euroa. Pienvenesataman toteuttamismahdollisuus Häkinniemi-alueella tulee selvittää.

5.3 Infrastrukturi

Vesi- ja jätehuolto

Nykyisen vedenoton kapasiteetti ei riitä merkittävästi nykyistä suuremmalle käytölle. Alustavia selvityksiä uusista vedenottamoista on jatkettava ja selvittävä mahdolliset uudet vedenottamopaikat.

Kolin kylän ja Lomakolin alueen vesihuollon runkoverkkoa on laajennettava.

Kolin jäteveden puhdistamon asukasvastikeluku on 3000 henkilöä. Puhdistamo voi tilapäisesti kuormittaa 5000 henkilön kuormalla. Jätevesihuollon osalta merkittäviin kapasiteetin lisäyksiin ei ole tarvetta.

Lieksan kaupunki on tehnyt päätökset ottaa hoidettavakseen alueen vesihuollon paikalliselta vesiosuuskunnalta. Jatkossa vesihuollon kehittäminen on Lieksan kaupungin vastuulla.

Tieverkko

Liikenneväyläverkkoa on kehitettävä erityisesti Lomakolin alueella. Lomakolin alueen läpikulkeva pääväylä on parannettava Merilänrannantien liittymästä laskettelurinteille saakka. Ajorata on oltava tällä osuudella 7 metriä ja koko matkalle rakennettava 4 metriä leveä kevyen liikenteen väylä. Tämän alueellisen pääväylän suuntausta on muutettava tehokkaimman maankäytön alueella niin, että keskusta-alueelle ja kylpylälle saadaan riittävästi tilaa.

Toinen merkittävä liikenneväylä on kokoojaväylä (Käränkälamentie) Käränkälammen ympäri. Tämän väylän ajoradan leveys on oltava vähintään 6 m ja se on varustettava koko matkalta kevyen liikenteen väylällä, joka on vähintään 3,5 metriä leveä.

Molempia em. liikenneväyliä risteävät Lomakolin ulkoilureitit varustetaan alikulkukäytävin (5 kappaletta), jotka ovat kaikki samanlaisia ja hivenen normaaleja kevyen liikenteen alikulkukäytäviä korkeatasoisempia.

Lomakolin ja Kolin kylän välille tarvitaan kevyen liikenteen väylä. Tällä osuudella väylä voi olla normaalin kevyen liikenteen väylän levyinen.

Reitistöt

Lomakolin alueelle rakennetaan noin 8 kilometrin pituinen ulkoilureitti, joka soveltuu kaikenikäisten ja -kuntoisten käyttöön. Sekä olisi lähtöreitti melkein lomakotiovelta pitemmille reiteille. Suurimman osan reitistä pitäisi olla esteetöntä, jota lapsiperheet vaunuineen ja ikääntyneet apuvälineineen voivat käyttää. Osa tästä reitistä rakennettaisiin niin, että siitä saataisiin loppusyksyllä ennen lumentuloa keinolumilatu.

Toimen merkittävä hanke on parantaa erityisesti Lomakolin ja Kolinkylän välillä ja ympärillä olevien ulkoilureittien palvelutasoa. Selkeä viitoitus, hyvätasoiset katetut ja hyvin varustellut levähdyspaikat, reittien leventäminen tasalevyiseksi ja ongelmapaikkojen parantaminen ovat välttämättömiä toimia, joilla ulkoilureittien palvelutasoa saadaan nostettua. Myös ulkoilureittien päällysteen parantaminen on oleellinen osa parannustyötä.

Uusi ulkoilureitti on myös osoitettu Purnulahden ja Käränlammin välille. Uusia kelkka-, mönkijäreittejä ei ole esitetty.

Tavoitteena on nykyistä parempien olosuhteiden luominen seuraaville kasvussa oleville harrastuksille:

- Ensilumen latu (asfaltoitu)
- Vaellusreitit / talveksi sauvakävely- ja lumikenkäkävelyreitit
- kelkka- ja mönkijäreitit
- koiravaljakkoreitit
- maastopyöräily
- retkiluistelu
- rullaluistelu
- ratsastus

Reittien jatkuvuuden ja niiden tason nostamisen perustaksi tulisi reitit virallistaa reittitoimituksilla. Samassa yhteydessä on mahdollista tarkentaa niiden linjauksia sekä parantaa varustetasoa. Reittien virallistaminen tähtäävä toimitus on parhaillaan käynnissä Käränkälammen ympäristössä. Prosessia on tarkoitus jatkaa muilla alueilla. Reittien suunnittelussa tulee huomioida mahdolliset meluhaitat.

Liitteenä 6a on Lieksan kaupungin tekninen palvelukeskuksen laatima alustava luonnos Käränkälammen ympäri kulkevasta virallistettavasta ulkoilureitistä.

Liitteenä 6b on Kolin Matkailuyhdistys ry:n reitistötyöryhmän lausunto reitistön kehittämisestä.

Siirtymähissi /linja-autokuljetus rinteille

Laskettelurinteiden käyttäjiä palvelemaan on mahdollista rakentaa siirtymähissi Käränkälammen pohjoispuolelta pääkadun ja Käränkälammen kiertävän kokoojakadun liittymästä Loma-Kolin rinteille. Siirtymähissi palvelisi Kolikeskuksen ympäristön matkailijoita.

Kolin aluetta palveleva linja-autolinja voisi kiertää Käränkälammen ja liikennöi myös Lomakolin, Kolin kylän ja Ukko-Kolin välillä.

Lämpölaitos

Lämpölaitos "Kolin Aluelämpö Oy" on kaupungin ja kiinteistöyhtiöiden yhteishanke. Bioenergian käytön pilottikohteena se palvelee hotelli-/kylpylä-/liikuntahallikonaisuutta sekä sen välittömässä läheisyydessä olevia uudisrakennusalueita (20 rakennuspaikkaa).

Yhteenveto investoinneista

SUUNNITTEILLA OLEVA PALVELUKAPASITEETTI			
Investointikohde	Vastuutaho / yhteistyökumppanit	Kustannusarvio	Aikataulu
- Loma-Kolin portti (400 m ²)	Oy Remal Int. Ltd Kolikeskus Oy	650 000	2007
- Kiinteistö Oy Kolin Loma-huoneistot (600m ²)	Oy Remal Int. Ltd Kolikeskus Oy	1 350 000	2007
- Loma-Kolin uudet rinteet (2-3 kpl)	Pohjois-Karjalan Osuuskauppa	50 000	2007
- Ukko-Kolin hissilippujärjestelmä	PKO	150 000	2007
- Loma-Kolin suunnitteilla olevat loma-asunnot (40 kpl)	Yksityiset / Käränkävään eräkeskus	12 000 000	2007-2008
- Purnuniemen vuokramökkit (5 kpl)	yksityiset	1 500 000	2007-2008
- Hattusaari/Niinilahti (5 kpl vuokramökkejä)	yksityiset	1 500 000	2007-2008
- Purnunlahti, majoitus- ja palvelukeskittymä	Zander Port Oy	15 000 000	2007-2015
- Käränkävään eräkeskus (200 m ²)	Carel Capital Oy	500 000	2007-2010
- Lomakolin keskus (huoneistohotellit, vesi- ja saunamaailma, Koli-Areena, ravintola)	Rakennusliikkeet, PKO, sijoittajat, Kolikeskus Oy	25 000 000	2008-2015
- Hotelli Koli	PKO	2 500 000	2007-2015
YHTEENSÄ		60 200 000	

SUUNNITTEILLA OLEVAT INFRASTRUKTUURI-INVESTOINNIT			
Investointikohde	Vastuutaho / yhteistyökumppanit	Kustannusarvio	Aikataulu
- Lämpölaite (300 m ²) Bioenergian pilottikohde	kaupunki, kiinteistöyhtiöt	1 500 000	2008
- Tieverkko <ul style="list-style-type: none"> o Pääväylän korjaus o Käränkälammen kierto o Liitynnät o Kevyenliikenteen alikulut 	kaupunki, tiehallinto, maanomistajat, yritykset	4 000 000	2007-2015
- Kevyen liikenteen väylä (Loma-Koli- Kolin kylä)	tielaitos	3 000 000	2007-2015
- Vesi- ja jätehuolto	kaupunki, Jätehuolto Oy	1 500 000	2007-2015
- Reitistöt Lomakolin alueella (8 km)	kaupunki, yritykset, Metsähallitus?	700 000	2008-2015
- Olemassa olevien reittien parannus (sis. sis. nuotiopaikat ja laavut)	kaupunki, yritykset, Metsähallitus?	700 000	2008-2015
- Siirtymähissi	PKO /Maanomistaja	700 000	
YHTEENSÄ		12 100 000	

TARVITTAVAT/TAVOITELTAVAT INVESTOINNIT	
Investointikohde	Kustannusarvio
- Hotellit/huoneistohotelli, 300 vuodepaikkaa	20 000 000
- Caravan-alue	150 000
- Loma-Kolin venesatama	350 000
- Omistus- ja vuokra-asunnot työntekijöille, 20 kpl	2 000 000
- Yksityiset loma-asunnot 30 kpl	6 000 000
- Kaupalliset loma-asunnot 190 kpl	38 000 000
YHTEENSÄ	66 500 000

5.4 Investointien kannattavuusarviot³⁸

Suomen matkailuelinkeino elää hyvin positiivissa merkeissä. Matkailualan kysynnän ja liikevaihdon kasvu tulee ennusteiden mukaan jatkumaan.

Majoitustoiminta

Majoitusalan yrityksistä parhaiten ovat menestyneet liikevaihdon kehityksessä hotellit. Muut majoitusyritykset (retkeilymajat, matkustajakodit, leirintäalueet) ovat jääneet liikevaihdon kehityksessä paikalleen. Kylpylöiden kehitys on majoituskysynnässä hyvin positiivinen. Kapasiteetti on nousussa hotellien ja lomakyläinvestointien vuoksi. Lomakylähuonemäärä on kasvanut parissa vuodessa 600:lla ja hotellien huoneluku 1600 huonetta.

Majoitusallalla käydään merkittävää rakennemurrosta, jossa liiketoiminnan osa-alueet, kuten kiinteistöjen omistus ja operointi eriytyvät. Ketjut hallitsevat jo puolta Suomen hotellikapasiteetista. Ulkomaisten sijoittajien kiinnostus Suomen matkailubisnekseen on kasvussa. Vapaa-ajanmatkailun liiketoiminnan kehitys on herättänyt ketjujen kiinnostuksen, koska sieltä haetaan lisäkasvua liikematkustuksen rinnalle.

Maaseutumatkailun majoitustoiminnassa kysytyimpiä ovat hyvin varustellut loma-asunnot. Laadukas toiminta nostaa kustannustasoa sekä rakentamisessa että ylläpidossa. Huomiota tulee kiinnittää sesonkivaihtelujen tasaamiseen sekä käyttöasteen nostamiseen mm. hinnoittelun sekä oheis- ja ohjelmapalvelutarjonnan avulla.

Majoitusalan yritykset uskovat lähitulevaisuuden olevan liiketoiminnalle suotuisa ja kannattavuuden paranevan vuoden kuluessa.

Hotelli-/huoneistohotellitoiminta

Vuonna 2006 hotellihuoneiden käyttöaste oli koko maassa keskimäärin 48,6 %. Käyttöaste nousi 2,1 prosenttiyksikköä vuodesta 2005. Korkein käyttöaste oli Uudellamaalla – 63,1 % ja matalin Kymenlaaksossa - 36,6 %. Pohjois-Karjalan huonekäyttöaste vuonna 2006 oli 40,5 %. Lieksan huonekäyttöaste oli vuonna 2006 oli 32,9 %.

	huonekäyttöaste		keskihinta	
	2005	2006	2005	2006
Koko maa	46,5 %	48,6 %	43,86 €	45,37 €
Pohjois-Karjala	39,0 %	40,5 %	34,72 €	37,22 €
Lieksa	30,3 %	32,9 %	25,00 €	27,50 €

Mediaanilla³⁹ ilmaistuna hotellien nettotulosprosentti on noin 1 % ja käyttöaste-% 8 prosenttia.

Lomakylät

³⁸ www.toimialaraportit.fi

³⁹ Mediaani on suuruusjärjestykseen järjestetyn aineiston keskimäinen arvo (ts. keskiluku). Puolet havainnoista on korkeintaan mediaanin suuruisia ja puolet havainnoista on vähintään mediaanin suuruisia.

Vuonna 2005 Suomessa oli lomakyliä 128 kappaletta. Lomakyliden koko on vuosien saatossa kasvanut. Vaikka lomakyliden lukumäärä on pysynyt jokseenkin ennallaan, on niiden vuodepaikat kasvaneet kolmanneksella kymmenessä vuodessa. Vuonna 2005 vuodepaikkoja lomakylissä oli noin 11 600. Lomakylissä vietettiin vuonna 2006 noin 700 000 yötä. Luku on lähes kaksinkertaistunut vuosikymmenen aikana. Lomakylissä yöpyminen tapahtuu pääasiallisesti mökeissä tai huoneissa.

Lomakyliden huoneiden käyttöaste vuonna 2005 oli noin 32 % koko maan tasolla. Lomakylissä käyttöaste jakaantui tasaisemmin eri vuodenaajoille kuin leirintäalueilla ja ne ovat myös useammin auki ympärivuotisesti. Yöpyymisen keskihinta lomakylissä on noin 22 euroa/ henkilö/ vuorokausi.

Lomakylät ovat viime vuosina kehittyneet taloudellisesti hyvin. Alan käyttökatteet ovat kohtuullisia. Lomakyliden parhain neljännes toimii vähintään 170 000 euron liikevaihdolla ja saavuttaa käyttökateella mitaten noin 30 %:n kannattavuuden ja nettotuloksella noin 10 %:n tuloksen. Mediaanilla ilmaistuna lomakyliden nettotulosprosentti on noin -3 % ja käyttökate-% 13 prosenttia.

Lomakyliden kannattavuutta arvioitaessa, majoitusvaihtoehdot voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään: vuokramökkeihin, lomaosakkeisiin ja asuntovaunuihin.

Vuokramökit

Kolin erityinen sijainti lähellä Venäjän rajaa ja suuria kuluttajamassoja on merkittävä myös mökkivuokraustoiminnan kannalta. Esimerkiksi venäläiset matkailijat etsivät korkeatasoisia lomamökkejä Suomesta. Venäjältä saapuvat matkailijat ovat vaativia ja avokätisiä, mutta hinta-laatu-suhteen on oltava kohdallaan, sillä kyseisen joukon suosio taistelee yhä useampi maa.

Sijoitustoimintana hyväntasoinen vuokramökki vesistön äärellä on kannattavaa, mikäli omaa pääomaa on laittaa siihen valmiina. Lomarenkiaan mukaan sijoitetun pääoman tuotto tällaisessa tapauksessa on noin 10 %. Lainarahalla investointi asettaa kannattavuudelle suuremmat haasteet ja edellyttää mökki- en ympärivuotista tiivistä käyttöä.

Lomaosakkeet

Viikko-osake- ja lomaosaketointi on kasvanut Suomessa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Toiminta on nähty positiivisena, koska kyseisessä mallissa asiakkaat sitoutuvat pitkäaikaisesti tiettyyn lomakohteeseen ja näin lisäävät myös oheis- ja ohjelmajalvuiden kysyntää alueella. Lomaosaketoinnin onnistuminen edellyttää aina toimintaympäristön vetovoimaa, (valmiiksi) rakennettua lomaympäristöä sekä hotelli-, ravintola- ja ohjelmajalvuiden, kuten esimerkiksi laskettelukeskusta, golfkenttää, kylpylää ja/tai luontoonaktiviteettejä. Lomaosaketointi on menestynyt hyvin palveluiltaan monipuolisissa ja ympärivuotisissa, volyymiltaan suurissa matkailukeskuksissa.

Lomaosaketoinnin yleisin muoto on, että asiakas ostaa osakkeina loma- viikkoja haluamastaan lomakohteesta ja maksaa sen jälkeen yhtiövastikkeena huoneistonsa ylläpitokulut.

Uusin tulokas lomaosaketoinnissa on EasyBack- malli, joka toimii Suomessa muutamissa matkailukeskityksissä. Mallissa asiakas omistaa koko huoneis-

ton ja on oikeutettu käyttämään sitä tietyn viikkomäärän vuodessa. Loput viikot huoltoyhtiö vuokraa ulkopuolisille sopimuksen mukaisella aikavälillä. Vuokraustoiminnalla katetaan huoneiston käyttökulut kuten siivous, liinavaatteet ja huonekalut, jolloin omistajan ei tarvitse maksaa yhtiö-vastiketta. Ylläpitokulujen yli menevä osa tuloutetaan tasapuolisesti kaikille yhtiön omistajille. Esimerkiksi Rukalla ja Pyhällä tämän tyyppisen kohteen tuotto prosentti on ollut viime vuosina 5 – 6 prosentin luokkaa. Tällaisiin lukuihin pääseminen edellyttää matkailukohteelta ympärivuotista kiinnostusta.

Caravan-alueet

Leirintämatkailu on maassamme nopeimmin kasvava matkailumuoto. Omalla autolla tehtävien loma- ja virkistysmatkojen houkuttelevuutta ovat kasvattaneet mm. ihmisten yksilöllisyys, aika-tauluista riippumattomuus, vapaan matkailumuodon mukavuus, lisääntynyt ajoneuvokanta ja hyvä taloudellinen tilanne. Vaunumatkailu, erityisesti asuntoautoilla, lisää vaunupaikkojen ja -alueiden kysyntää lähitulevaisuudessa.

Talvella karavaanareiden matkakohteena on useimmiten hiihtokeskus, sillä näissä on tarjolla sähköistettyjä vaunupaikkoja ja runsas ohjelmapalvelutarjonta. Lähes kaksi kolmesta (60 %) karavaanarista käyttää vaunuja myös talviaikaan. Talvella tapahtuvat yöpymiset perustuvat pitkälti kausipaikoilla pidettäviin vaunupaikkoihin, ja liikkuminen on vähäistä. Laskettelumahdollisuuksien lisäksi karavaanarit hakeutuvat talvikohteisiin, joissa on mahdollisuus talvikalastaa, hiihtää tai moottorikelkkailla. Karavaanareiden lumikauden markkinat ovat kooltaan huomattavasti kesämarkkinoita pienemmät, karkeasti arvioituna vain noin 8 % siitä.

Suomessa on noin 60 000 rekisteröitynä matkailuvaunua ja noin 28 000 matkailuautoa. Matkailuvaunupaikkoja leirintäalueilla on noin 63 000.

Leirintäalueen käyttöaste ei jakaudu tasaisesti eri vuodenaajoille kuin lomakylissä, jotka ovat useammin auki ympäri vuoden. Leirintäalueista vajaa puolet on avoinna ainoastaan kesäkuukausina. Yöpymissä leirintäalueilla on noin 10 euroa.

Ravitsemistoiminta

Ravitsemistoimiala kamppailee liiketaloudellisen kannattavuuden kanssa. Kyse on tuottavuuden ongelmista samalla, kun ravintoloiden alkoholimyynti on merkittävästi laskenut.

Ravitsemisalalle ilmiömäistä ovat ketjut ja monistettavat liiketoimintakonseptit. Ruokamyynnin kasvu ja kuluttajien lisääntynyt ulkona syöminen ovat alan positiivinen ilmiö. Lähitulevaisuus on alan yritysten mielestä suhdanteiden valossa myönteinen. Ravintolat näkevät olutravintoloita vahvemmin positiivisia signaaleja lähitulevaisuudelle. Myönteisiä odotuksia tukee kotitalouksien ostovoiman kehitys. Yritysoasaamisen kulmakivi on innovoida uusia reseptejä, jotka kiinnostavat trenditietoisia kuluttajia.

Ala on yltänyt keskimääräisen kannattavuuden lievään parantumiseen vuoden 2006 aikana. Yritysten väliset erot ovat kuitenkin olleet tältä osin huomattavat. Erityisesti yritysten myynnin kehityserot sektoreittain tarkasteltuna olivat osin tuntuvat. Selvässä nousussa oli ruokapainotteisten ravintoloiden myynti. Juomapainotteisissa halvimmalla hintaluokan paikoissa myynnin arvo puoles-

taan supistui. Pikaruokaravintoloissa ja ilman anniskelulupaa toimivissa kahvioloissa myynnin arvo ja määrä nousivat vain jonkin verran.⁴⁰

Ohjelmopalvelut ja liikunta-aktiviteetit

Matkailun ohjelmopalvelujen, kuten opastettujen aktiviteettien, safarien ja erityisesti liikuntakohteiden hyvä kysyntä on kasvattanut toimialan yritysten liikevaihtoa. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät tuotteet, kuten ruokailut, saunat ja turvekylvyt kuuluvat usein myytävään pakettiin. Alueen kulttuurin ja perinteen hyödyntäminen luo uusia ja vetovoimaisia, matkailijalle elämyksiä tarjoavia tuotteita.

Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminnan sekä hiihtokeskusten toimialan liikevaihdon kasvu on n. 10 %/v ja alan yritykset uskovat kannattavuuden paranevan lähitulevaisuudessa. Kannattavuuden varmistaminen edellyttää yritysten toiminnalta ympärivuotisuutta. Eri vuodenaikoihin tuotteistetut uudet palvelut tasoittavat ongelmallisen voimakasta kausivaihtelua sekä uudistavat kohteen kysyntää.

Matkailun ohjelmopalveluyritysten määrä on kasvanut viime vuosina tasaisesti. Erityisesti alalla menestyvät liikuntasektorin yritykset sekä matkailua palveleva muu toiminta eli ns. safariyritykset. Kysytyimpiä ohjelmopalveluita keskuksissa ovat luontoretket ja safarit (57 %) sekä elämysmatkat ja seikkailut (18 %).

Safaritalot

Alan isot ja vahvemmat safaritalot pystyvät panostamaan kilpailukyvyn ylläpitämiseen, kun samaan aikaan pienissä ja suhteellisen nuorissa yrityksissä on kannattavuusongelmia. Mediaanilla ilmaistuna isojen safariyritysten nettotulosprosentti on noin -2 % ja käyttökate-% 5 prosenttia. Pienten aktiviteettiyritysten nettotulosprosentti oli -7 % ja käyttökate-% 4 %.

Liikevaihtotasoa 85 000 – 100 000 euroon pidetään kriittisenä liiketoiminnan tasona, jolloin se voi vielä muodostua kannattavaksi. Isoja safaritaloja edustavan toimialaluokan mediaaniyrityksen liikevaihto vuonna 2005 oli 50 000 euroa. Yritysten käyttökate mediaaniyrityksen osalla on jäänyt alhaiseksi ja myös nettotulos on jäänyt hieman heikoksi. Pieniä aktiviteettiyrityksiä ovat usein yhden hengen yrityksiä, jotka toimivat useimmiten vain osa-aikaisesti. Alan pienen mediaaniyrityksen liikevaihto vuonna 2005 oli 38 000 euroa, joka melkein neljännes pienempi kuin isojen safaritalojen liikevaihto. Nettotulos vuodelta 2005 pienissä yrityksissä jäi erittäin heikoksi.

⁴⁰ Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto SHR ry, www.shr.fi, Suhdanne 3/2006, Hotelli- ja ravintola-alan kehitysnäkymät.

Liikuntakohteet

Liikuntakohteiksi lasketaan golfkentät, urheiluhallit ja hiihtohissiyhtiöt. Liikuntakohteiden mediaaniyrityksen liikevaihto vuonna 2005 oli 128 000 euroa, mikä on 33 prosenttia enemmän kuin vuonna 2000. Tästä huolimatta yritysten nettotulos on pysynyt heikolla tasolla, ollen -2 prosentin luokkaa. Vuonna 2005 käyttökateprosentti oli 12 %. Vaikka koko toimialan liikevaihto on nousut tasaisesti viimeisten vuosien aikana, yritysten nettotulos ei ole pystynyt kehittymään myönteiseen suuntaan, vaan on pysynyt suunnilleen samalla tasolla.

Kannattavuuden heikkoutta voidaan selittää seuraavilla tekijöillä: liikuntakohteiden huono saavutettavuus, keskusten yhteyteen rakennetut kalliit sisäliikuntatilat, joilla on alhainen käyttöaste ja mm. lumetusjärjestelmät ovat kalliita investointeja.

6 MUU KEHITTÄMINEN

Luontokohteiden kehittäminen

Kolin alueen luontokohteet tulee kartoittaa ja niille laaditaan kehittämissuunnitelmat. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa voidaan osoittaa erityisiä hiljaisia alueita, joilla esim. maastoliikenne ei ole sallittua.

Tuotteistaminen

Kolin alueen kysynnän kasvu vaatii tuotekehittämistä, jossa luodaan uusia, helposti myytäviä, uniikkeja tuotteita ja tuotepaketteja. Tuotteiden tulee olla eritasoisia eri kohderyhmien tarpeisiin. Tuotekehityksessä huomioidaan laajasti koko Pohjois-Karjalan matkailutarjonta.

Tuotekehitystyötä tarvitaan etenkin järvi- ja kalastusmatkailun, kulttuurimatkailuun sekä kokousmatkailuun liittyvien tuotepakettien osalta.

Tuotekehityksessä on huomioitava Kolin runsas tapahtumatarjonta. Tapahtumatarjontaa tulee hyödyntää tehokkaasti houkuttelemalla matkailijoita jäämään Kolille pidemmäksi aikaa esim. majoituspalveluiden hinnoittelun avulla.

Laatutyö

Mittavien investointisuunnitelmien osalta Koli elää nyt samankaltaista vaihetta kuin Ruka 2000-luvun taitteessa. Investointien tueksi ja jatkuvuuden varmistamiseksi Rukalla aloitettiin laadunkehittämistyö, joka on antanut matkailukeskukselle yhteisiä toimintamalleja ja yrityksille työkaluja laadun kehittämiseen sekä parantanut asiakastyytyväisyyttä.⁴¹

Kolin alueen palvelutarjonnan yhtenäisen laadun ja vahvemman kilpailukyvyn saavuttamiseksi Kolin alueen yritykset tulee sitouttaa yhteiseen Kolin laatuohjelmaan. Myös "tunnin päästä Koilta"-verkostoon kuuluvien yritysten kiinnostus kehittää laatutyötä Kolin kanssa yhteisen laatuohjelman kautta selvitetään.

Yhteinen laatuohjelma tarjoaa alustan mm. yritysten henkilöstön koulutukseen (esim. paikallistuntemus, ympäristötietoisuus), palvelutarjonnan tuoteistukseen sekä alueen tapahtumatarjonnan kehittämiseen ja siihen sitouttamiseen.

⁴¹ www.mek.fi 20.3.2007

Myynti ja markkinointi

Etenkin ulkomaan myynti- ja markkinointitoimia tulee tehostaa. Keinona on yhteistyön tiivistäminen Karelia Expert matkailupalvelu Oy:n kanssa sekä sähköisten liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntäminen

Yritystoiminnan lisääminen

Alueen palvelutarjontaa tulee monipuolistaa majoitus- ja ravintolapalveluiden lisäksi esimerkiksi hyvinvointiin, kulttuuriin, kiinteistöhuoltoon liittyvien palveluiden osalta. Myös ohjelmapalveluiden tarjontaa kokoamaan tarvitaan kärkiyritys ylläpitämään keskusvaraamotyyppisesti toimivaa Kolin safarikeskusta.

Kolin alueelle tarvitaan uusia ja ammattitaitoisia yrittäjiä. Kolia tulee markkinoida paitsi potentiaalisena investointikohteena, myös mahdollisuutena pienyrittäjälle yrittää ja elää kansallismaisemassa. Uusien yrittäjien lisäksi osavista työntekijöistä käydään yhä kovempaa kilpailua. Kolin tulee tarjota työntekijöille työn lisäksi alueella myös muut elämisen edellytykset, etenkin asunto.

Rakentamistapaohjeet

Kulttuurimatkailun edistämisessä Kolilla tukeudutaan paikallisuuteen, suomalaisuuteen ja alueen luontaisiin vahvuuksiin. Paikallisen ja suomalaisen kulttuurin ominaispiirteet näkyvät myös fyysisessä rakentamisessa. Kolille laaditaan alueittaiset rakentamistapaohjeet, jotka täydentävät ranta-asemakaavaa tarkentaen kaavassa olevia kaavamerkintöjä ja määräyksiä. Ohjeiden tavoitteena on luoda ympäristöön sopivaa rakentamista, joka ulkonäöllään tukee ja eheyttää olemassa olevaa Kolin omaleimaista rakennettua ympäristöä.

Reittipooli

Kolin matkailuyhdistyksen alle perustetaan reittipooli, jonka muodostama työryhmä valmistelee vuosittain Kolin alueen reittien ylläpidon ja kehittämissuunnitelman rahoituslaskelmineen ja vastaa sen toteuttamisesta. Reittipoolin toiminnan rahoitukseen osallistuvat niin yritykset, Metla ja Lieksan kaupunki.

Kolin alueen palvelu- ja työllisyysstrategian päivittäminen

Kolin alueen matkailuelinkeinon kehittyessä tulee taata työvoiman saatavuus sekä julkisten palveluiden kehittyminen alueella. Alueen palvelu- ja työllisyysstrategiassa linjataan työvoiman ja palveluiden tarve alueella sekä määritellään työvoiman rekrytointiin liittyvät käynnistettävät hankkeet.

Kolin kulttuurimatkailun edistämishanke

Kulttuurimatkailun lisäämiseksi Kolilla tarvitaan kulttuurimatkailutuotteiden kehittämistä ja markkinointia. Kulttuurimatkailun edistämishankkeen avulla paitsi tuotteistetaan palveluja, pyritään tukemaan myös kehitystä, joka johtaa kulttuurimatkailutuotannon pysyviin ja taloudellisesti kestäviin järjestelmiin.

7 MAANKÄYTTÖSUUNNITELMA

Yleisperiaatteet

Kolin kehityksessä tulee varmistua siitä, että Kolin kansallismaisema sekä sen erityispiirteiden säilyvät. Lisäksi on varauduttava kaupallisten aktiviteettien turvaamisen, eli rinnetoiminnoille tulee jättää riittävästi maa-aluetta, reitistöt tulee säilyttää yhtenäisinä, laadukkaina ja kattavina, uimarantojen ja muiden rantaan kohdistuvien virkistysalueiden aluetarpeiden vaatimukset on myös huomioitava ennen muuta rakentamista. Suunnitelmassa on huomioitu kansallispuisto, mutta uusinvestointeja ei puistoon kohdisteta tässä suunnitelmassa. Olemassa olevaa palveluvarustusta tulee kuitenkin kunnostaa tarpeen mukaan. Kansallispuistosta johtuvat ohjaavat tekijät on huomioitu toimintoja ja aluevarauksia esitettäessä.

Loma-Kolin keskustaa on ohjattu merkittävimmät uudet palvelurakentamisen tarvittavat alueet. Maantietä siirtämällä Käränkälammen ja maantien väliin on sijoitettu kylpylä, sisäliikuntatilat, huoneistohotelli, ravintola ja muita kaupallisia palveluita sekä muita majoitusrakennuksia.

Loma-asutuksen sijoittelussa tulee hyödyntää nykyisin olemassa olevaa infrastruktuuria keskittämällä rakentaminen nykyisten ja tulevien palveluiden lähelle. Matkailijoiden lomailu on oltava helppoa ja palvelut on löydettävä läheltä, esim. rinteisiin tulee päästä mahdollisimman helposti.

Pysyvä asutus tulee sijoittaa ensisijaisesti Kolin kylän palveluiden läheisyyteen.

Asuinrakentaminen

Asuinrakentamista on ohjattu ensisijaisesti Kolin kylän alueelle; Kolin koulun lähetyville sekä Kolin kylän koillispuolelle Outokumpu-Koli maantien pohjoispuolelle. Asuinrakentamista on ja tulee sijoittumaan jatkossa muuallekin, mutta ensisijaisesti halutaan turvata Kolin kylää kehitys ja palvelut.

Lomarakentaminen

Ensisijaisia lomarakennusalueita ovat Kolikeskuksen ja Loma-kolin rinteiden läheiset alueet, Käränkälammin ympäristö sekä Purnuniemen-Purnulahden alueet. Rakentaminen voi tapahtua osin voimassa olevien kaavojen mukaisesti. Korttelialueita on hiukan muutettu, jotta reitistöjen jatkuvuus ilman tarpeettomia teiden ylityksiä on turvattu sekä siirtohissi Kolikeskuksen ja Loma-Kolin rinteiden välille on saatu sijoitettua. Lomarakentamista on nykyisissä kaavoissa sekä maankäyttö luonnoksessa enempi kuin mitä, vuodepaikka tavoitteet edellyttäisivät.

Lomarakentamista on osoitettu siten, että loma-asunnoilta olisi mahdollisimman lyhyt ja helppo siirtyä reiteille.

Uutta lomarakentamista on myös osoitettu myös Koli kylä - Yläkoli ja Jeron maanteiden risteysalueen läheisyyteen tukemaan Hotelli Ukko-Kolin majoituspalveluita.

Loma-asuntoalueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulisi huomioida, että rakennuspaikoilta on mahdollista päästä hiihtämään helposti ja vaivattomasti reitistöille.

Palvelu- ja virkistysalueet

Palvelurakentaminen on sijoitettu Kolikeskuksen läheisyyteen. Alueelta on sijoitettavissa huoneistohotelli, kylpylä, ympärivuotiseen käyttöön tarkoitettut sisäliikuntatilat, kaupallisia palveluja sekä muuta muita majoitustiloja. Alueesta halutaan muodostaa selkeä koko Kolin alueen palvelukeskus. Alueelle on sijoitettu myös lämpölaite ja pysäköintihalli. Suunniteltu rakentaminen ilmenee oheisesta havainnekuvasta.

Koska Ukko-Kolin rinteitä ei ole mahdollista laajentaa, rinnetoimintojen laajentumista varten on varattava aluetta nykyisten rinteiden ympäriltä, eli Loma-Kolin rinteiden ympärille on jätettävä riittävä rakentamaton vyöhyke. Nykyisiä rinteitä on mahdollista laajentaa olevien rinteiden väliin sekä hissikapasiteettia nostaa uusilla kapasiteettiltaan suuremmilla hisseillä.

Asuntovaunualue on sijoitettu Purnulammen alueelle Ylä-Kolille, missä Kolin kylän palvelut ovat suhteellisen lähellä.

Kolin kylän ydinalue on osoitettu palvelu- ja keskustatoimintojen alueeksi. Kolin koulun ja sen ympäristö on osoitettu palveluiden alueeksi. Aluevaraukset mahdollistavat erilaisten palveluiden sijoittumisen alueelle.

Kolin satama on Ukko-Kolin/Purnulahden rannalla, jota Pielisen lautat käyttävät. Loma-Kolin alueelle on Sikjoenniemeen osoitettu pienveneitä varten satama-alue.

Uimarantana käytetyt Isohiekka ja Häkinlahden alueet on osoitettu uimaranta-alueiksi.

Yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa voidaan osoittaa myös ns. hiljaisia alueita.

Kuva: Koliokeskuksen alueen havainnekuva (liite 4.)

8 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

8.1 Ympäristövaikutukset

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Kolin kylän seutu asuinalueena vahvistuu ja suunnitelman toteuttaminen lisää työllisyysmahdollisuuksia. Lisäksi alueelle syntyy mahdollisesti uusia palveluja. Kolin kylässä ja Purnulammen itäpuolella asutusympäristöt muuttuvat, mutta muutos on ihmisten kannalta positiivista. Suunnitelma edistää elinympäristön laadun parantamista Kolin alueella.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

Uudet rakentamisalueet on pyritty osoittamaan olevan asutuksen ja loma-asutuksen läheisyyteen. Suunnittelulla on haluttu tiivistää Loma-kolin alueen rakentamista sekä tukea Kolin kylän asutuista. Suunniteltu maankäyttö siten tukee olevaa yhdyskuntarakennetta sekä edistää taloudellisen yhdyskunta- ja energiatalouden toteuttamista.

Loma-Kolin tiivis keskustarakentaminen edesauttaa biolämpövoimalan rakentamista alueelle.

Loma-asuntojen ja matkailijoiden lisääntyminen lisää liikennettä alueella. Lisääntyminen ei kuitenkaan ole niin merkittävää, että yleisen tieverkon välityskyky heikkenisi.

Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Suunnittelualue sijoittuu Vaara-Karjalan suurmaisema-alueeseen. Kolin alueen keskeiset maisemaelementit ovat Kolin - Vesivaaran vaarajakso sekä Pielisen järvimaisemia halkova harjusaarten jono. Pielinen avautuu mm. Kolin päältä erämaisena järvenä. Pielisen vesimaisema Kolilta nähtynä luetaan yhdeksi Suomen kansallismaisemista. Kolin kansallismaiseman arvot ovat merkittäviä sekä kaukomaisemassa että lähimaisemassa. Kansallismaiseman suojelussa pyritään säilyttämään maisema kansallispuiston sisällä ja kansallispuiston näköalapaikoilta.

Suunnitelman toteuttaminen muuttaa maisemaa

- Purnuniemen rakentaminen (sijoittuu Kolin kansallismaisema-alueelle)
- Kolin kylässä (sijoittuu Kolin kansallismaisema-alueelle)
- Purnulammen itäpuolella, Hovi-Nuutilassa (sijoittuu Kolin kansallismaisema-alueelle)
- Käränkälammen-Häkinniemen ympäristössä
- Purnulahden länsirannalla (sijoittuu Kolin kansallismaisema-alueelle)

Maisemamuutoksista voidaan todeta seuraavaa:

- Selvemmin maisema muuttuu Käränkälammen-Häkinniemen ympäristössä, missä on jo kuitenkin rakennettua ympäristöä erityisesti Loma-Kolin alueella. Rakennettavat loma-asuntoalueet eivät sijoitu aivan Piellisen rannalle, jolloin Piellisen vesimaisemassa ei tapahdu olennaisia muutoksia.
- Käränkälammen länsirannan maisema muuttuu luonnonmaisemasta rakennetuksi.
- Kolin kylä ja Purnulammen seutu muuttuu selvemmin tiiviimmäksi ja rakennetuksi. Purnulammen alueen maisemasta väistyvät maaseudulle ominaiset elementit (peltolohkot, siihen liittyvät tilarakennukset ym.). Kolin kylällä rakennettavat alueet ovat etupäässä metsää.
- Loma-asuntojen ja hotellien rakentaminen Käränkälammen-Häkinniemeen, Purnulahden länsirannalla, Hovin alueella ja Kolin kylään eivät juuriaan muuta kansallismaisemanäkymiä kansallispuiston näköalapaikoilta, koska rakennettavat alueet jäävät metsän tai maastumuotojen suojaan.

Alueelle ei sijoitu muinaismuistokohteita. Kulttuuriperintökohteet tulevat säilymään.

Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Kolin seutu sijoittuu kahden eri-ikäisen kiviainesvyöhykkeen rajamaille.

Itäpuolella on: graniittigneissialue ja länsiosat kuuluvat liuskevyöhykkeeseen. Kvartsiitti- ja graniittivyöhykkeiden kohtaamispaikoissa esiintyviin emäksisten kivilajien muodostamiin juoniin. Vallitsevin maalaji on moreeni. Kalliomaata on yleensä vaarojen ja rinteiden yläosissa. Maaston painanteissa ja notkoissa esiintyy turvekerrostumia. Pieliselle Kolin länsipuolelle sijoittuu pitkittäisharjujakso, joka muodostaa Pielisen Purjeselän poikki kulkevan noin 13 km pitkän saariketjun.

Laajimmin maaperää joudutaan muokkaamaan ja poistamaan Käränkälammen-Häkinniemen ympäristössä loma-asuntoalueiden rakentamisen yhteydessä. Muutokset ovat paikallisia eivätkä muuta alueen kokonaisalueen pinnanmuotoja. Kallioperään muutokset ovat ilmeisen vähäiset. Alueella ei ole suojeltavia kallio- tai maaperämuotoja.

Rakennetuilta muodostuva hulevedet eivät olennaisesti lisää Pielliseen muodostuvaa kuormitusta, johtuen etupäässä siitä että rakennetuille alueille jää luonnon-pintaa ja suhteessa Piellisen valuma-alueeseen rakennettujen alueiden pinta-ala jää pieneksi. Käränkälammen valuma-alueella ympäristö muuttuu niin paljon, että jatkosuunnittelussa on hulevedet huomioitava. Alueella muodostuvat jätevedet hoidetaan keskitetysti.

Käränkälammen ympäristössä on Merilänrannan pohjavesialue (0742209 V), joka on luokitettu luokkaan I (= vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue). Pohja-vesialueesta suuriosa tulee rakennetuksi ympäristöksi. Alueen suunnittelussa on huomioitava pohjavesien suojeleminen.

Rakentaminen muuttaa paikallisesti pienilmastoa erityisesti Käränkälammen länsirannalla, koska rakentaminen kuivattaa nykyistä kosteampaa pienilmas-

toa. Alueella vaarojen lakien ja laaksojen väliset korkeuserot aiheuttavat paikallisia vaihteluja lämpötiloihin ja kosteusoloihin.

Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Koli kuuluu boreaalisen havumetsävyöhykkeen länsiosaan. Vaarojen lakiosat kuuluvat keskiboreaaliseen Pohjanmaan - Kainuun metsätyyppivyöhykkeeseen.

Kolin alueella vallitsevat tuoret ja lehtomaiset kangasmetsät.

Rehevimmät metsätyypit, lehdot, sijoittuvat erityisesti vaarojen itärinteille. Karut mäntyvaltaiset metsätyypit vaarojen lakialueille ja länsirinteille sekä harjujaksoille.

Rakentamisen ale jää laajasti erityyppistä kasvillisuutta etupäässä kangasmetsäkasvillisuutta, mutta on todennäköistä, että rakennettaviksi osoitetuille alueille sijoittuu myös rehevämpää ja arvokasta lehto- tai muuta kasvillisuutta. Tämä voidaan selvittää kaavasunnittelun yhteydessä, kuten uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien sijoittuminen suunnittelualueella.

Rakentamisen takia metsäpainotteinen eläimistö väistyy.

Suojeltuihin luontoarvoihin ei suunnitelmalla ole suoraa vaikutusta.

Välilliset vaikutukset eivät ole merkittäviä. Lisääntyvä matkailuseurauksena Kansallispuiston alueella retkeilijöiden määrä kasvaa, mutta tämä ohjautuu rakennetuille reiteille ja poluille.

Lähimmillään rakennettavat alueet ovat kansallispuistossa Hovin alueella, noin 40-50 metrin päässä. Rakennettavien alueiden ja Kolin kansallispuiston väliin jää paikallistie (5040).

Suunnitelman toteuttaminen vähentää luonnonvarojen (metsätalous, marjastus ja sienestys) käyttöä, mutta sen merkitys on vähäinen suhteessa hankkeen taloushyötyyn.

8.2 Taloudelliset vaikutukset

Investointien työllisyysvaikutukset

Investointisuunnitelman mukaisten toimenpiteiden työllisyysvaikutukset on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten panos-tuotos – taulukoiden avulla (työpanos ja työpanoskerroimet vuonna 2004). Panos-tuotostaulukot kuvaavat toimialojen kokonaistuotoksen työpanossisältöä.

Investointihankkeet ovat pääosin rakennushankkeita. Yhden miljoonan euron panostus rakentamiseen merkitsee 15 henkilötyövuoden työllisyyttä kaikilla toimialoilla. Välittömät työllisyysvaikutukset ovat 8 htv ja välilliset 7 htv. Välittömät työllisyysvaikutukset kohdistuvat rakentamiseen. Välilliset työllisyysvaikutukset kohdistuvat muille toimialoille, esimerkiksi rakentamisessa työllisyysvaikutukset kohdistuvat myös liikenteeseen, kauppaan, rahoitustoimintaan jne.

	euroa	henkilötyövuotta
Suunnitteilla oleva palvelukapasiteetti	60 200 000	903
Suunnitteilla oleva infrastruktuuri	12 100 000	182
Tarvittava palvelukapasiteetti	66 500 000	998
yhteensä	142 800 000	2 083

Arvioidut työllisyysvaikutukset kuvaavat Kolin investointihankkeiden aikaansaamaa työllisyysvaikutusta koko kansantaloudessa. Osa tästä työllisyysvaikutuksesta jää Pohjois-Karjalan alueelle, mutta osa kohdistuu myös muualle Suomeen.

Matkailukysynnän tulo- ja työllisyysvaikutukset

Kehittämistoimien aikaansaama kysynnän kasvu voidaan mitata matkailun tulo- ja työllisyysvaikutuksilla. Matkailun välitön vaikutus (myyntitulot, työvoiman tarve) kohdistuu yrityksiin, joiden tuotteita ja palveluja asiakkaat ostavat. Välilliset vaikutukset puolestaan syntyvät, kun asiakkaiden kysyntää tyydyttävät yritykset (mm. majoitusliikkeet, ravintolat, vähittäiskaupat) suorittavat hankintoja edelleen muista yrityksistä. Näin matkailun taloudelliset vaikutukset ohjautuvat myös sellaisille toimialoille, jotka eivät ole välittömästi yhteydessä matkailuun.

Tavoitteeksi asetettu 490 000 yöpymistä saavat aikaan 29 400 000 euron matkailutulovaikutuksen, jos keskimääräinen rahankäyttö on noin 60 euroa. Lähes 30 miljoonaa euroa työllistää laskennallisesti noin 340 henkilötyövuotta.

9 RAHOITUSSUUNNITELMA

Suunniteltuihin kehittämistoimenpiteisiin tarvitaan ulkoista rahoitusta. Kehittämistoimenpiteisiin on mahdollista saada julkista tukea, mutta pääosa investoinneista on lähtökohtaisesti yksityisen sektorin rahoitettavia. Matkailun julkista rahoitusta ohjaavat valtakunnallinen sekä maakunnallinen matkailustrategia.

Seuraavassa taulukossa mahdolliset rahoituslähteet on esitetty myöntävien organisaatioiden mukaan jaoteltuna. Kaikki rahoituspäätökset ovat kuitenkin aina tapauskohtaisia ja harkinnanvaraisia. Yksityiskohtainen rahoitusmahdollisuuksien kuvaus on liitteenä 2.

Rahoituslähte	Kuntasektori	Yrityssektori/Yhteisöt
Maakunnan kehittämisraha/ Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Yhteismarkkinointi	Laadunhallintajärjestelmä Yhteismarkkinointi
Investointituki / TE-keskus Yritysosasto/Maaseutuosasto		Yritysvetoiset investoinnit
Kehittämistuki / TE-keskus Yritysosasto/Maaseutuosasto		Tuotekehityshankkeet
Käynnistystuki/TE-keskus Maaseutuosasto		Yritysten käynnistämisen työvoimakustannukset
Toimintaympäristötuki / TE-keskus Yritysosasto	Merkittävästi alueen yritysten toimintaympäristöä parantavat hankkeet, esim. pääomasijoitustoiminnan aktivoiminen alueella	
Maaseudun kehittämisraha / TE-keskus Maaseutuosasto	Matkailun yleishyödylliset investoinnit, kuten reitistöt ja opasteet Yhteismarkkinointi	Matkailuelinkeinon kehittämishankkeet, esim. tuotteistamiseen, laadunhallintaan ja markkinointiin liittyen sekä yleishyödylliset investoinnit, kuten reitistöt
Työllisyysperusteinen investointiavustus/TE-keskus Työvoimaosasto	Kunnallistekniikan rakentaminen	
Tekes		Innovatiiviset palvelukonseptit (tuotekehityshankkeet)
Finnvera		Yritysten kehittämishankkeiden lainoitus
Pohjois-Karjalan ympäristökeskus	Vesihuoltohankkeet (rahoitus edellyttää uusien menetelmien käyttöönottoa), Rakennusperintöhankkeet	Luonto- ja kulttuurimatkailun kehittämishankkeet, Rakennusperintöhankkeet
Itä-Suomen lääninhallitus	Alueen saavutettavuutta edistävät hankkeet	Kulttuurikohteiden kehittämis- ja tuotekehityshankkeet
Museovirasto		Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnostus
Yritykset		Yritysten investoinnit, käyttöomaisuus ja –kustannukset

LIITE 1. Kohderyhmämaiden kokonaismarkkinat ja kasvuodotukset⁴²

Maa	Yöpymisiä Liek-sassa v. 2005 (yht. n. 89 318)	Yöpymisiä Suomes-sa v. 2005	Väkiluku	Väkiluvun ke-hitys vuoteen 2020 (15 vuotta -)	Ulkomaanmatkojen määrä yhteensä v. 2001 (15 vuotta -)	Ennuste lomamatkus-tuksen kehityksestä 2005-20 (15 vuotta -)	Potentiaali Suomen kannalta
Suomi	75 764	n. 12,7 milj.	5,3 milj.	n. 4 %	Kotimaanmatkoja yht. 31 milj, joista vapaa-ajan matkoja 27,5 milj. ja työ- ja koko-usmatkoja 3,6 milj. Vapaa-ajanmatkoja maksul. maj. 4,6 milj.	2000-2005 maksullisessa majoituksessa tehtyjen vapaa-ajan matkojen osalta kasvu n. 3 %/v. ja työ- ja kokousmatkojen osalta 6 %/v.	Matkailumuodot pysyivät samana: - suurin osa maksutto-massa majoituksessa (mökkimatkailu) - kesäpainotteisuus - pakettimatkojen osuus pieni, varaukset suo-raan palveluntarjoajalta
Venäjä	3 429	499 000	7 milj. (lähialu-eet ⁴³)	Väkiluku jyrkäs-sä laskussa.	Pietarin alueelta Suomeen 1 milj. matkaa (1.6.-30.9.2005 ja 1.11.05-30.4.06)	Matkat etenkin Pietarin alueelta voimakkaassa kasvussa.	Korkeatasoisen mökkilo-man oheen kaivataan entistä enemmän aktiviteet-teja (esim. kalastus) ja paikallista kulttuuriperin-nettä.
Sveitsi	1 782	109 000	n. 7 milj.	-	n. 70 000 matkailijaa Suomeen. (1.6.-30.9.2005 ja 1.11.05-30.4.06)	Kiinnostus Suomea koh-taan lisääntyy, mutta Ruotsi kova kilpailija vas-taavilla tuotteilla.	Suomesta etsitään rauhal-ista ympäristöä. Mahdolli-suus etenkin pienille mat-kailuyrityksille. Nordic Fit-ness trendinä huomioitava.
Saksa	2 845	543 000	82 milj.	-0,5% - +8,7%	57,9 milj.	Vuotuinen kasvu 0,75 % Voimakkaimmin ikäluokas-sa 55-64 vuotta	Vanhempien ikäluokkien kiinnostus saatava herä-tettyä heille suunnatulla tarjonnalla. Nordic Fitness trendinä huomioitava.
Englanti	320	421 000	59 milj.	+4,8% - + 11,4 %	33,2 milj.	Vuotuinen kasvu 1,76 % Voimakkaimmin 55-64-vuotiaiden matkat.	Kaupunkilomat- ja kierto-matkat vanhemmissa ikä-luokissa => nykyaikaiset pakettimatkat
Hollanti	907	201 000	16 milj.	+8,1% - +16,4%	14,1 milj.	Vuotuinen kasvu n. 1 %. Voimakkaimmin vanhim-mat ikäluokat.	Kesän kiertomatkat kaikille ikäryhmille päätuote myös jatkossa Pohjoismaissa (maisemat)

⁴² MEK: Suomalaisten matkailu 2005; Rajahaastattelututkimukset kesä 2005 ja talvi 2005/2006; Generation Project, matkailunäkymiä v. 2020 asti.

⁴³ Karjalan tasavallan, Leningradin alueen ja Pietarin kaupungin väkiluku v. 2002.

Maa	Yöpymi- siä Liek- sassa v. 2005 (yht. n. 89 318)	Yöpymi- siä Suomes- sa v. 2005	Väkiluku	Väkiluvun ke- hitys vuoteen 2020 (15 vuotta -)	Ulkomaanmatkojen määrä yhteensä v. 2001 (15 vuotta -)	Ennuste lomamatkus- tuksen kehityksestä 2005-20 (15 vuotta -)	Potentiaali Suomen kannalta
Espanja	756	109 000	42 milj.	-1,7% - +4,8%	6,9 milj.	Vuotuinen kasvu n. 3 %. Voimakkaimmin ikäluokas- sa 55-64 vuotta.	Kesän kierto- ja maaseu- tulomat (mökkimatkailu)
Italia	296	146 000	58 milj.	-3,7% - +2,7%	14,2 milj.	Vuotuinen kasvu n. 2 % Voimakkaimmin ikäluokas- sa 55-64 vuotta.	Kesän kiertomatkat kaikki ikäryhmät huomioiden myös jatkossa Pohjoismai- den kasvava päätuote. Maisemat ja kiertoajelut, lomamökit.

LIITE 2. Rahoitusmahdollisuudet

Julkiset rahoitusmahdollisuudet on selvitetty sillä tarkkuudella, kun vuonna 2007 alkaneen EU:n uuden ohjelmakauden rahoitusmahdollisuudet ovat helmikuussa 2007 olleet selvillä.

Suurin osa matkailuun suunnatusta julkisesta tuesta myönnetään Työvoima- ja elinkeinokeskusten (TE-keskukset) ja maakuntien liittojen kautta. Alla rahoitusmahdollisuudet on esitetty myöntävien organisaatioiden mukaan jaoteltuna. Kaikki rahoituspäätökset ovat tapauskohtaisia ja harkinnanvaraisia.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Maakunnan kehittämiserä haetaan Pohjois-Karjalan maakuntaliitolta. Maakunnan kehittämiserästä osa on sidottu osaamis- ja aluekeskusohjelmien toteutukseen. Käytettävissä on myös ohjelmiin sitomatonta maakunnan kehittämiserä, jolla rahoitetaan maakuntaohjelman (POKAT 2010) linjausten sekä Itä-Suomi-ohjelman ja hallituksen politiikkaohjelmien mukaisia hankkeita. Alueen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi myönnetään avustusta lähinnä alueen elinkeinotoiminnan omatoimiseen kehittämiseen, mutta ei kuitenkaan investointeihin. Maakuntaohjelmassa matkailun kehittäminen on yksi painopistealue.

Kehittämiserä voidaan hakea julkis- ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt kuin myös luonnolliset henkilöt. Maakunnan kehittämiserän tukiprosentti on yleensä 50-70 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

Kokonaisuudessaan sitomaton kehittämiserä on resurssina kuitenkin varsin niukka. Vuonna 2007 maakuntaliitolla on käytettävissä 555 000 euroa osaamis- ja aluekeskusohjelmien ulkopuolista maakunnan kehittämiserä.⁴⁴

Euroopan aluekehityserä (EAKR) kautta rahoitetaan vuosina 2007-2013 *Itä-Suomen kilpailukyky- ja työllisyysohjelmaa*. Toimenpideohjelman tavoitteena on yritysten kilpailukykyyn kehittäminen, toimiva innovaatioympäristö ja vetovoimainen elinympäristö. Valtioneuvoston Euroopan komissiolle tehdyssä esityksessä ohjelman julkinen rahoitus ohjelmakaudelle 2007-13 on yhteensä 731 M€. Ohjelma-alueeseen kuuluvat Etelä-Savon, Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat.⁴⁵

Sama ohjelma-alue on myös Manner-Suomen ESR-toimenpideohjelman Itä-Suomen osiossa, jonka julkinen rahoitus 360 M€.⁴⁶ Itä-Suomen osiossa painopisteinä ovat työvoiman, yritysten ja organisaatioiden kehittäminen sekä yrittäjyyden edistäminen, työllistymisen edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen, osaamis- ja palvelujärjestelmien kehittäminen sekä kansainvälinen yhteistyö.⁴⁷

⁴⁴ www.intermin.fi 7.2.2007

⁴⁵ www.intermin.fi 6.2.2007

⁴⁶ www.intermin.fi 6.2.2007

⁴⁷ POKAT 2010 -maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma vuosille 2007 ja 2008 www.pohjois-karjala.fi

EAKR- ja ESR-ohjelmat odottavat komission hyväksyntää. Käytännön toimenpiteisiin ohjelmien toteuttamisessa voidaan ryhtyä aikaisintaan kesällä 2007.

Pohjois-Karjala kuuluu Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien sekä Karjalan tasavallan yhteiseen Euregio Karelia naapurisuusohjelmaan, joka jatkuu ohjelmakaudella 2007-13 nimellä Karelia ENPI cbc-ohjelma. Ohjelmalla tuetaan rajat ylittävää taloudellista ja sosiaalista yhteistyötä strategisesti merkittävillä aloilla. Ohjelmien valmistelutyö on käynnissä.

Rakennerahastotoimien lisäksi Euroopan unionilla on lukuisia muita rahoitusmuotoja. Erillisojelmat eroavat rakennerahastotoimista siinä, että ne ovat koko unionin laajuisia ja edellyttävät kansainvälistä yhteistyötä, jossa on vähintään kolme kumppania. Erillisojelmahankkeet ovat yleensä myös budjetillaan suurempia. Tuen määrä vaihtelee eri ohjelmissa ja samankin ohjelman sisällä eri toiminnoissa.

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman (totsu) mukainen maakunnan talousarvioesitys vuoden 2007-08 osalta on laadittu syksyllä 2006. Siihen on lisätty merkittävimmät vuosien 07-08 maakunnan hankekokonaisuudet, mukana mm. Kolin matkailullisen aseman kehittäminen. Ruunaan kannalta keskeisiä hanke-esityksiä ovat mm. yritysten kansainvälistymiseen ja investointien houkutteluun liittyvä hankekokonaisuus sekä matkailun kehittämisohjelma. Jatkossa merkittävät Ruunaan kehittämishankkeet tulee pyrkiä saamaan osaksi Pohjois-Karjalan maakuntaohjelmaa ja sen toteuttamissuunnitelmaa.

Pohjois-Karjalan TE-keskus

Yritysosasto

Investointituki on tarkoitettu yrityksen käyttöomaisuusinvestointien rahoittamiseen, kun yritys käynnistää tai laajentaa toimintaansa tai uudistaa käyttöomaisuuttaan. Tarkoituksena on mm. parantaa yritysten tuotteiden ja tuotannon tasoa sekä tuottavuutta. Rahoituksen tarkoituksena on edistää sellaisia yritysten kilpailukykyä parantavia investointihankkeita, joilla voidaan arvioida olevan merkittävää vaikutusta työllisyyden, kansainvälistymisen, tuottavuuden tai elinkeinorakenteen parantamisen kannalta. Investointituki 15.1.2007 voimaan tulleen asetuksen mukaisesti on 1-tukialueeseen kuuluvassa Pielisen-Karjalassa pienissä yrityksissä 30 - 35 % (maksimi sis. investointeihin kuuluvat kaikki tuet). Tukimäärä vähenee yrityskoon kasvaessa niin, että suurissa yrityksissä investointituki on enimmillään 10 -15 %.⁴⁸

Kehittämistukea voidaan myöntää pk-yritysten kehittämishankkeisiin, joilla parannetaan yrityksen tuotteiden tai tuotannon tasoa, liikkeenjohto- tai markkinointitaitoja tai kansainvälistymistä. Tukea voidaan myöntää myös pk-yritysten perustamis- tai toimintaedellytysten selvittämiseen. Rahoituksen tarkoituksena on kannustaa yrityksiä omaehtoiseen ja tavoitteelliseen toimintansa kehittämiseen. Tuettavia kustannuksia ovat mm. ulkopuoliset asiantuntijakustannukset sekä palkat eräiltä osin. Tuen määrä on tuotekehityshankkeissa enintään 35-40 % ja muissa hankkeissa enintään 50 %.

⁴⁸ www.ktm.fi 6.2.2007

Toimintaympäristötuki tähtää yritysten toimintaympäristön parantamiseen ja sen tarkoituksena on kehittää yritysten tarvitsemia palveluja ja yritysten toimintapuitteita pysyväisluonteisesti. Rahoitusta yritysten toimintaympäristön parantamiseen voidaan myöntää julkisille tai yksityisille yhteisöille, kuten oppilaitokselle, tutkimuslaitokselle tai kunnalle.

Toimintaympäristöhankkeet voivat koskea mm. yritysten tarvitsemien tuotekehitys-, suunnittelu-, markkinointi- sekä hautomopalvelujen kehittämiseen liittyviä hankkeita. Toimintaympäristötukea voidaan myöntää myös pääomasijoitustoimintaa kehittäviin hankkeisiin, esim. pääomasijoitusmarkkinoita koskevat selvitykset kuten alueen yritysten rahoitustarpeen tai yksityisten sijoittajien sijoitusmahdollisuuksien kartoittaminen. Tuen kohteena voivat olla ulkopuoliset asiantuntijakustannukset, käyttöomaisuuden hankintamenot, tilojen ja laitteiden vuokrat sekä palkka- ja matkakustannukset.

Yritysten investointi-, kehittämis- ja toimintaympäristöhankkeita rahoitetaan sekä kansallisin että EAKR-varoin.

Äkillisten rakennemuutosalueiden auttamiseksi valtioneuvosto 1.2.2007 teki päätöksen tukialueista sekä yritystuki- ja työllisyysmäärärahoista, mikä lisäsi Pohjois-Karjalan TE-keskuksen sekä yritys- että työvoimaosaston kautta kanoituvia rahoitusmahdollisuuksia. Pohjois-Karjala sai kansallisiin yritystuki-hankkeisiin rahoitusta 5 milj. €⁴⁹

Maaseutuosasto⁵⁰

Vuosina 2007-2013 maaseudun kehittämistä rahoitetaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (EMR) Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman linjausten mukaisesti. Linjauksiin kuuluvat mm. maaseutuelinkeinojen monipuolistaminen ja kehittäminen maataloilla ja muissa maaseudun mikroyrityksissä, maaseutumatkailun kehittäminen ja maaseudun palveluiden ja kylien kehittäminen.

Edellisen ohjelmakauden tavoin ohjelma sisältää EU-osarahoitteiset yritystoiminnan monipuolistamiseen tarkoitetut *investointi-, käynnistys- ja kehittämistuet sekä maaseudun kehittämishankkeiden rahoittamisen*.

Yrityksen investointitukea voidaan myöntää yritystoiminnassa tarvittaviin käyttö-omaisuusinvestointeihin. Investoinnin kohteena voi olla esimerkiksi rakentaminen tai yritystoiminnan laajentamisessa tarvittavien koneiden ja laitteiden hankinta. Tukiprosentti 1-tukialueella Lieksassa on mikro-/pienyrittäjissä 35 % ja keskisuurissa yrityksissä 20 %.

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää mm.: yritysten tuotteita tai tuotantomenetelmiä, markkinointia tai muuta yritystoiminnan kehittämistä koskeviin, rajattuihin kehittämishankkeisiin. Tukea voidaan myöntää enintään 40 % toteutuneisiin kustannuksiin.

Yritystoiminnan käynnistystukea voidaan myöntää yritystoiminnan aloittamisesta tai laajentamisesta aiheutuviin työvoimakustannuksiin sekä aloittavassa yritystoiminnassa myös yrittäjän laskennalliseen palkkaan. Tuki on enintään 45 % enintään 2 vuoden ajalta.

⁴⁹ www.ktm.fi 7.2.2007.

⁵⁰ Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma. www.mmm.fi 6.2.2007.

Yritysten investointi-, käynnistys- ja kehittämistukien lisäksi myönnetään tukia maaseudun kehittämishankkeille, jotka ovat *elinkeinotoiminnan kehittämishankkeita, koulutushankkeita, yleishyödyllisiä investointeja tai yleisiä kehittämishankkeita*.

Matkailuelinkeinojen edistäminen kuuluu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toimenpiteisiin. Ohjelman mukaisesti matkailun kehittämistoimenpiteitä toteutetaan pääsääntöisesti kehittämishankkeilla ja lisäksi voidaan tukea pienimuotoisia matkailun infrastruktuurihankkeita kuten viitoitusta, reittejä ja vastaavia. Esimerkkejä tuettavista toimista ovat tuotteistaminen ja tuotteistamisen ohjaus, matkailuyritysten laatuvalmennus, valtakunnallinen markkinointiviestintä ja teematuotteiden kokoaminen ulkomaanmarkkinoille. Elinkeinotoiminnan kehittämishankkeissa tai yleishyödyllisten investointien kohdalla tuki voi olla tapauskohtaisesti jopa 100 %, mutta tuen saajan on oltava jokin muu kuin yksittäinen yritys tai luonnollinen henkilö.

Mm. paikallisen matkailu- ja virkistysinfrastruktuurin kehittämiseen liittyvissä hankkeissa voidaan soveltaa Leader-toimintatapaa, sillä maaseudun *toimintaryhmätyö* jatkuu uudella ohjelmakaudella. Alueella toimivan Vaara-Karjalan Leader ry vastaa muiden paikallisten toimintaryhmien tavoin paikallisten maaseudun kehittämissuunnitelmien laatimisesta ja rahoitettavien hankkeiden valinnasta. TE-keskukset tekevät lopulliset hankkeiden myöntö- ja maksuspäätökset. Leader-hankkeissa tuen enimmäismäärä hanketta kohti on 150 000 euroa.

Mikäli Euroopan komissio hyväksyy maaseutuohjelman helmi-maaliskuun aikana 2007, maaseutuohjelman yritystukien haku käynnistyy samana vuonna toukokuun alussa ja muiden hanketukien haku heinäkuussa.

Työvoimaosasto

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen työvoimaosasto voi myöntää tai osoittaa työllisyysmäärärahoista *työllisyysperusteista investointiavustusta* muun muassa valtion virastoille tai laitoksille, kunnille ja kuntayhtymille sekä yhteisöille ja säätiöille.

Avustusta voidaan myöntää rakentamista, kunnossapitoa, perusparannusta, laajentamista ja rakenteellisesti uudelleen järjestämistä koskeviin hankkeisiin ja muihin investointeihin. Rahoitettavien hankkeiden valinnassa painotetaan hankkeita, jotka edistävät pysyvien työpaikkojen syntymistä ja luovat edellytyksiä elinkeinoelämän kehitykselle sekä ottavat huomioon alueelliset kehittämisohjelmat. Pohjois-Karjalassa tukimuotoa on käytetty lukuisissa eri matkailuhankkeissa.

Investointiavustuksen määrä perustuu kokonaisharkintaan, johon vaikuttavat erityisesti hankkeen pysyvät työllisyysvaikutukset sekä alueelliset työllisyysnäkökohdat eli investointipaikkakunnan työttömyysaste. Avustus on kansallista rahaa, mutta myös EAKR-rahoitusta.

Työvoimaosastolta haetaan tukea työvoimaperusteiseen kehittämiseen, jota rahoitetaan pääasiassa ESR-ohjelman kautta. Poikkeuksena aikaisempaan ESR-rahoitusta on mahdollista saada uudella v. 2007-13 ohjelmakaudella myös investointeihin, sillä pyrkimyksenä on yhdistää ja hyödyntää eri rahastojen tukimuotoja. Yritys ei voi hakea ESR-rahoitusta pelkästään oman toimintansa kehittämiseen. Rahoitus kanavoidaan joko työvoima- tai yritysosas-

ton kautta hankesuunnitelman sisällön mukaan. EU-rahoituksen osalta käytännön toimenpiteisiin päästään syksyllä 2007.

Työvoimaosaston rahoitusmäärärahoihin tuli lisäystä helmikuun alussa 2007 Valtioneuvoston kiintiöityä rakennemuutosalueiden seutukuntien työllisyysperusteisiin investointeihin käytettäväksi Pohjois-Karjalassa 3 milj. €. Työllisyyspoliittisiin toimiin Pohjois-Karjalassa Valtioneuvosto kiintiöi käytettäväksi 350 000 €. ⁵¹

Tekes

Tekesin Vapaa-ajan palvelujen tutkimus- ja kehittämisohjelma käynnistyi lokakuussa 2006 ja se jatkuu vuoteen 2009 saakka. Ohjelmalla Tekes pyrkii omalta osaltaan tukemaan KTM:n laatiman Suomen matkailustrategian toteutumista. Vapaa-ajan palvelujen ohjelmassa keskitytään matkailu-, liikunta- ja hyvinvointi- sekä kulttuuripalvelujen kehittämiseen. Ohjelman ensimmäisenä painopistealueena on matkailu.

Ohjelma pyrkii kehittämään vapaa-ajan palvelujen tarjontaa erityisesti kolmella alueella:

- Uudet innovatiiviset vapaa-ajan palvelukonseptit
- Palvelujen tuottamisen uudet konseptit
- Vapaa-ajan tilat ja ympäristöt

Vapaa-ajan palvelujen ohjelmassa korostetaan asiakaslähtöistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Rahoitettavissa projekteissa hyödynnetään teknologiaa tai menetelmiä, mutta niiden kehittämisen painopisteen ja uutuusarvon ei tarvitse olla teknologiassa, vaan uusissa palvelukonsepteissa ja uusissa tavoissa tuottaa palveluja.

Yritysten rahoitushaku on käynnissä koko ohjelman ajan. Projekteja rahoitetaan Tekesin yrityksille tarkoitettujen rahoitustuotteiden ehtojen mukaisesti eli Tekes rahoittaa tietyn prosenttiosuuden tutkimus- tai tuotekehitysprojektin hyväksyttävistä kustannuksista. Rahoitusvaihtoehtoja ovat *tuotekehitysavustus*, *tuotekehityslaina* ja *pääomaehtoinen tuotekehityslaina* tai niiden yhdistelmä. Projektin saama rahoitusyhdistelmä riippuu projektin luonteesta ja yrityksen koosta.

Finnvera

Finnvera tarjoaa *lainarahoitusta* yrityksen eri vaiheisiin: perustamiseen ja investointeihin, kasvuun ja kehittämiseen. Esimerkkeinä seuraavat:

Investointi- ja käyttöpääomalaina on tarkoitettu sekä uusille että jo toimiville yrityksille erilaisten rakennus-, kone- ja laiteinvestointien sekä kasvun aiheuttamien käyttöpääoma-tarpeiden rahoittamiseen. Investointi- ja käyttöpääomalainalla voidaan rahoittaa kaikkia toimialoja lukuun ottamatta varsinaista maataloutta, metsätaloutta tai rakennusliiketoiminnan perustajaurakointia.

---

⁵¹ www.ktm.fi 7.2.2007.

Rahoituspalvelujen kohdentamisessa Finnvera noudattaa Euroopan unionin valtiontukea koskevia toimialarajoituksia.

Kehittämislaina on tarkoitettu pienten ja keskisuurten yritysten kehittämishankkeiden rahoittamiseen. Rahoitus voi kohdistua esimerkiksi tuote- ja menetelmäkehitykseen, tieto- tai laatu järjestelmien uudistamiseen, tuotteiden kaupallistamiseen tai viennin käynnistämiseen. Kehittämislainalla voidaan rahoittaa myös useista osaprojekteista muodostuvia kokonaisuuksia. Kehittämislainaa voivat hakea yritykset, joissa henkilömäärä on vähemmän kuin 250 henkeä ja liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa.

Investointi- ja käyttöpääomalaina on tarkoitettu erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, joissa henkilökuntaa on vähemmän kuin 250 henkeä ja liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Pk-yritykset voivat saada lainaan korkotukea. Suuremmille yrityksille voidaan korkotukea myöntää kansallisilla tukialueilla erityisin perustein.

Ympäristölaina on tarkoitettu pk-yrityksen vapaaehtoiisiin ympäristöinvestointeihin. Hankkeen tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan teknologiaan, ja investoinnin tuloksena syntyvien positiivisten ympäristövaikutusten on oltava merkittäviä. Elinkaariajattelun mukaisesti Finnvera rahoittaa ympäristöhankkeita, joiden positiiviset ympäristövaikutukset liittyvät raaka-aineisiin tai muihin aineellisiin tuotantopanoksiin, tuotteen valmistukseen ja energiankulutukseen, päästöjen alentamiseen, tuotteiden käyttö-ominaisuuksiin, tuotteen poistamiseen käytöstä tai työympäristön parantamiseen (mm. melu-, pöly- ja hiukkas-päästöt). Ympäristölainan korko on Finnveran normaalia investointilainaa selvästi alhaisempi.

Finnvera tarjoaa myös yrityksen lainarahoitukseen ja pääomarakenteen vahvistamiseen soveltuvia omavelkaisia *takauksia*. Finnveran takauksia yritys voi käyttää vakuutena pankeilta, vakuutuslaitoksilta ja muilta rahoittajilta saamilleen luotoille.

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus voi myöntää vuosittain *harkinnanvaraisia valtionavustuksia* ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön osoittamista määrärahoista mm. rakennusperinnön hoitoon. Tuettavia kohteita on paljon, eivätkä määrärahat ole suuria. Museoviraston kanssa päällekkäiset avustukset vältetään.

Merkittävämpiä rahoitusmuotoja ovat EU-rahoitusinstrumentit. Rahoitusmahdollisuudet kaventuvat edelliseen ohjelmakauteen verrattuna, mutta mahdollisuuksia esimerkiksi luonto- ja kulttuurimatkojen rahoittamiseen on.

Ympäristökeskus toimii rahoitusviranomaisena EU-ohjelmakaudella 2007-2013 *Etelä-Suomen työllisyys- ja kilpailukyky -ohjelmassa* (EAKR) luontoon ja kulttuuriperintöön liittyvissä hankkeissa. Hankkeissa tulee olla linkitys elinkeinoimintaan. Aikaisempaan ohjelmakauteen verrattuna perinteiset infrastruktuurihankkeet todennäköisesti vähenevät. Esimerkiksi jätevesihuoltoon

liittyvissä hankkeissa painotetaan uusien menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa.

Ympäristökeskus toimii rahoitusviranomaisina kaudella 2007-2013 Naapuruusohjelmissa, joiden valmistelu on vielä kesken:

- Interreg IIIB Pohjoinen Periferia ohjelmalla rahoitetaan Suomen, Ruotsin, Skotlannin, Norjan, Färsaarten ja Grönlannin pohjoisten alueiden yhteishankkeita, jotka edistävät mm. ympäristönsuojelua, luonnonvarojen kestäväää käyttöä, luonnonvara- tai ympäristöyrittäjyyttä ja ympäristöalan työpaikkojen syntymistä.
- Interreg IIIB Itämeri-ohjelmasta rahoitetaan hankkeita, jotka liittyvät alue-suunnitteluun, Itämeren alueen kestäväää kehitystä tukevien aluerakenteiden edistämiseen, kulttuuriperinnön ja luonnonperinnön suojeluun sekä luonnonvarojen hyvän hallinnoinnin edistämiseen.
- Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien sekä Karjalan tasavallan yhteinen Euregio Karelia Naapuruusohjelma. Ohjelmalla tuetaan rajat ylittävää taloudellista ja sosiaalista yhteistyötä Karjalan tasavallan kanssa. Yritystoiminnan osalta yhteistyöalueena voi olla myös Pietarin kaupunki sekä Leningradin, Murmanskin ja Arkangelin alueet. Hankkeisiin voivat osallistua toimijat myös Lapin ja Pohjois-Savon maakunnista.⁵²

LIFE-ohjelma on tarkoitettu EU:n ympäristöpolitiikan kehittämiseen ja toteuttamiseen. Rahoitusta haetaan ympäristöministeriöltä ja sitä voidaan hakea esimerkiksi tiedonvälitykseen ja opastustoimintaan luonnonsuojelualueilla.

Itä-Suomen lääninhallitus

Lääninhallitukset tekevät päätöksiä rakennerahastohankkeista opetusministeriön hallinnonalalla. Itä-Suomen lääninhallitus osallistuu Itä-Suomen toimenpideohjelmien (EAKR ja ESR) 2007-2013 sekä naapuruusohjelmien toteuttamiseen. Uusia hankkeita rahoitetaan uudelta EU-ohjelmakaudelta 2007–2013 sitten, kun ohjelmat on virallisesti hyväksytty ja kun rahoitus saadaan alueelle käyttöön vuoden 2007 aikana. Itä-Suomen lääninhallituksen sivistisosasto tulee rahoittamaan esimerkiksi hankkeita, joissa edistetään työpaikoilla oppimista, työn ja koulutuksen yhteensovittamista, nuorten työn saantia ja ikään-tyvien työssä pysymistä. Lisäksi sivistisosasto myöntää rahoitusta myös esimerkiksi hankkeille, joissa edistetään oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä, kehitetään kulttuurikohteita ja parannetaan alueiden saavutettavuutta.⁵³

Museovirasto

Museovirasto jakaa vuosittain entistämisavustuksia valtakunnallisesti merkittävien, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistäviin korjaustöihin. Entistämisavustusta ei myönnetä esim. perusparannukseen (lisälämmöneristys, vesijohto, viemäri, sähkö, kylpyhuone tms.).

⁵² www.ymparisto.fi

⁵³ Itä-Suomen lääninhallituksen tiedote 8.1.2007: Itä-Suomen läänissä EU-rahaa 415 sivistystoimen hankkeeseen. www.laanhallitus.fi.

Opetusministeriön budjetista tuleva avustusmääräraha on viime vuosina ollut n. 800 000 euroa. Keskimääräinen avustussumma on ollut 4000 - 5000 euroa. Avustussumma kuitenkin vaihtelee rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon ja korjaustöiden laajuuden mukaan. Pienimmät avustukset ovat olleet 500 euroa, suurimmat 25 000 euroa. Avustusta voidaan myöntää samalle kohteelle useampanakin vuonna. Hakijatahoina voivat olla yksityiset yritykset, henkilöt tai yhteisöt. Kunta voi olla hakijatahona vain, jos kohde on suojeltu rakennussuojelulailla.

Hakuaika seuraavan vuoden hakukierrokselle päättyy aina lokakuun lopussa. Avustuspäätökset tehdään maaliskuussa. Avustusta ei myönnetä takautuvasti ennen päätöspäivämäärää tehtyihin töihin, sillä Museovirasto haluaa tarkistaa korjaussuunnitelmat ja valvoa töitä. Hakija sitoutuu jo hakiessaan noudattamaan Museoviraston ohjeita.

Haastattelut:

Kehittämispäällikkö Markku Ahtiainen, Pohjois-Karjalan TE-keskus 7.2.2007

Aluekehityspäällikkö Oiva Laitinen, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 7.2.2007

Suunnittelija Juha Kokkonen, Pohjois-Karjalan ympäristökeskus 9.2.2007